

1990'larda TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI

SOSYAL VE
EKONOMİK
GÖSTERGELER

TURKISH WORKING CLASS in 1990s

SOCIAL AND
ECONOMIC
INDICATORS

DİSK-AR

DİSK ARAŞTIRMA
ENSTİTÜSÜ

DISK INSTITUTE
OF RESEARCH

**1990'larda
TÜRKİYE
İŞÇİ
SINIFI**

**SOSYAL VE
EKONOMİK
GÖSTERGELER**

**TURKISH
WORKING
CLASS
in 1990s**

**SOCIAL AND
ECONOMIC
INDICATORS**

Genel Başkan / *President*: **Kemal NEBİOĞLU**

Genel Sekreter / *General Secretary*: **Süleyman ÇELEBİ**

Genel Başkan Vekili / *Vice-President*: **İsmail Hakkı ÖNAL**

Araştırma Dairesi Başkanı / *Head of Research Department*: **Kemal DAYSAL**

Mali Daire Başkanı / *Head of Financial Department*: **Hulusi KARLI**

Örgütlenme Dairesi Başkanı / *Head of Organizational Department*: **Ömer ÇİFTÇİ**

Eğitim Dairesi Başkanı / *Head of Educational Department*: **Rıza GÜVEN**

Araştırma / *Research*: **Mustafa SÖNMEZ, Güventürk GÖRGÜLÜ**

Redaksiyon / *Copyproof*: **Ahmet DEMİREL**

Görsel Üretim / *Layout-Artwork*: **Leylâ Vural VOLKAN**

Bilgi-Belge / *Archive*: **Cüneyt ALTUNÇ**

İngilizce / *English Editors*: **Michael MALETICH, Tansel DEMİREL**

Adres / *Address*: **DİSK Araştırma Enstitüsü** Bıraselviler Cad. No.184/4 Taksim-İSTANBUL

Tel: (1) 293 08 79 - Fax: (1) 249 61 86

Baskı / *Printing*: **Mataş Matbaacılık**

Bütün hakları saklıdır. / *All rights reserved, including the right of reproduction in whole or in part in any form.*

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

7	Ücretliler /
<i>Employees</i>	47	Gelir Dağılımı ve Ücretler /
<i>Income Distribution and Wages</i>
16	İşsizlik /
<i>Unemployment</i>	54	Memurlar /
<i>Civil Servants</i>
22	Kadın İşçiler /
<i>Female Workers</i>	57	İş Kazaları /
<i>Work Injuries</i>
28	Genç İşçiler /
<i>Young Workers</i>	60	Sosyal Güvenlik /
<i>Social Security</i>
32	Sektörel Dağılım /
<i>Sectoral Distribution</i>	64	Sanayi İşçileri /
<i>Industry Workers</i>
41	Sendikal Yaşam /
<i>Unions</i>	75	Göçmen İşçiler /
<i>Emigrant Workers</i>

ÖNSÖZ / INTRODUCTION

Türkiye'de istatistiki veriler, son zamanlarda yaşanan iyileşmelere rağmen, yeterince, sağlıklı ve doyurucu değil. Devlet kuruluşları dışında veri derleyen kurum da pek yok. Böyle olunca, ücretli sınıfın sosyal ve ekonomik panoramasını ortaya koymayı amaçlayan böyle bir çalışmada veri kaynağımız yine devletin veri tabanı oldu. Başta Devlet İstatistik Enstitüsü olmak üzere, devlet kuruluşlarının verilerini kullanarak 1990'larda Türkiye işçi sınıfının çeşitli boyutlarda portresini ortaya koymaya çalıştık. Türkiye'de ilk kez yapılan bu araştırma, her "ilk" in karşılaşılabileceği eksikleri, zaafı içerir. Bunların ileriki çalışmalarda giderilebileceğini sanıyoruz. Bu kitabı armağan ettiğimiz **Abdullah Baştürk**'ü aramızdan ayrılışının birinci yılında sevgi ve saygıyla anıyoruz. Ayrıca, bu çalışmanın görsel üretiminde katkısı büyük olan, Leylâ Vural Volkan'a; kapak üretimindeki katkısından dolayı, çalışmalarını Paris'te sürdüren uluslararası onurumuz Selçuk Demirel'e ve emeği geçen herkese teşekkür ederiz.

DİSK Araştırma Enstitüsü
Aralık 1992

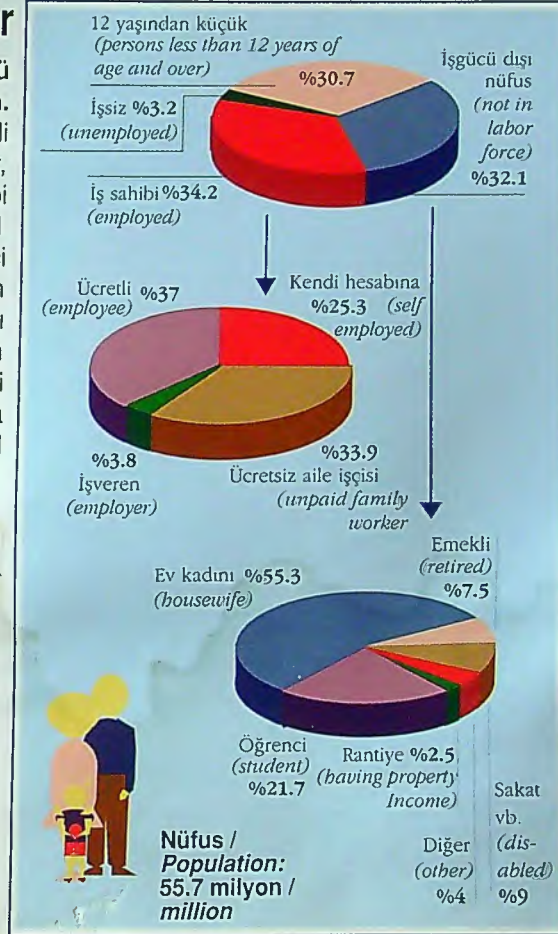
Despite recent improvements, statistical data in Turkey is still not sufficiently reliable or comprehensive. There are few institutions which engage in the collection of data apart from government organisations. This meant that in conducting this study aimed at determining the social and economic panorama of the wage-earning sector, we were obliged to rely on data provided by the State. We have attempted to draw a portrait from various perspectives of the working class in Turkey in the 1990's, using data compiled by government organisations, above all the State Institute of Statistics. Such a study is being carried out for the first time in Turkey, and like all "firsts" may have its deficiencies and weaknesses. We hope to compensate for these in our future work. This book is dedicated to **Abdullah Baştürk** whom we remember with affection and respect on the first anniversary of his death. We would like to take this opportunity to thank Leylâ Vural Volkan for her significant contribution to the visual material used in the preparation of this book, and to Selçuk Demirel, an artist based in Paris and of whose international recognition we in Turkey are so proud, for his cover design.

DISK Research Institute
December, 1992

ÜCRETLİLER / EMPLOYEES

7 Milyon Ücretli Var

Türkiye'de iş sahibi nüfus ile işgücü dışı yetişkin nüfus birbirine yakın. Türkiye'de 1990'ların başındaki ücretli sayısı 7 milyon dolayındadır. Ücretliler, toplamı 19 milyona yaklaşan "iş sahibi nüfusun" %37'sidirler. Ücretlilerin 1 milyona yakını mevsimlik, geçici işçilerdir. Ekonominin dışındaki nüfusun ağırlığını ev kadınları, ikinci sırayı öğrenciler oluşturuyor. 7 milyon ücretlinin 1 milyonu mevsimlik, geçici statüde olduğu için bu araştırma boyunca ücretli sayısı 6 milyon kabul edilmiştir.

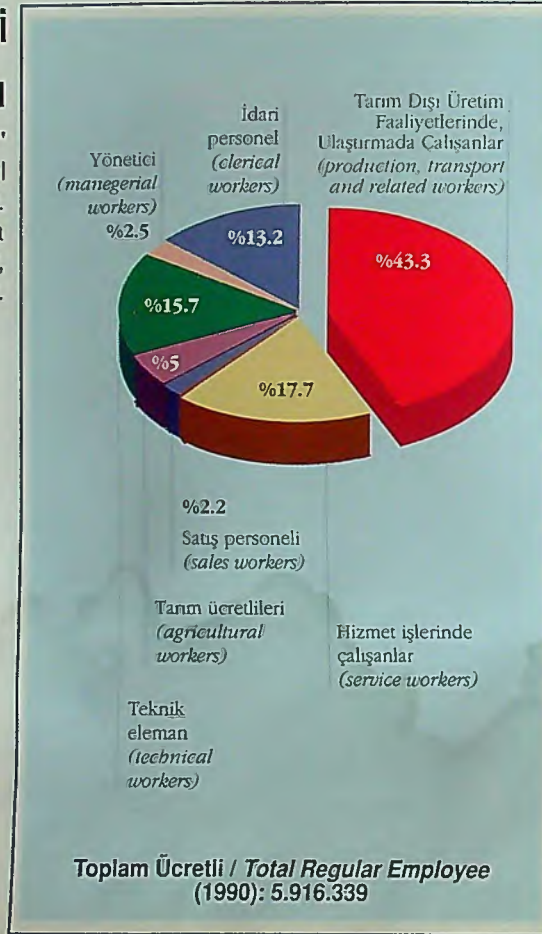

7 Million Employees

The number of employed people in Turkey is almost the same as the number economically inactive adults. At the start of this decade there were roughly 7 million employees in Turkey. Employees comprise 37% of the labor force, which is almost 19 million strong. Nearly 1 million of these employees are seasonal or casual workers. Housewives account for the largest part of the economically inactive adult population, followed by students. Because 1 million employees are seasonal or casual, the total number of employees is considered to be 6 million for the purposes of this study.

Ücretlilerin Üçte İkisi Mavi Yakalı

Ücretlilerin üçte ikisi "mavi yakalı" olarak tanımlanan ve daha çok kol emeği ile çalışanlardan oluşuyor. Teknik elemanlar ücretlilerin %16'sına yaklaşıyor. Üretim dışında çalışanlar, ücretli kesimin %21'ini oluşturuyor.

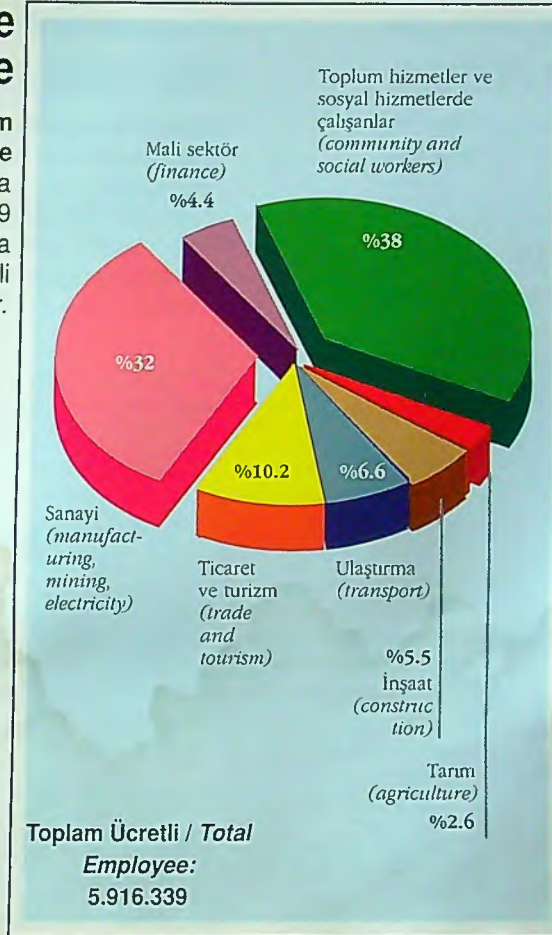

Two Thirds of Employees are "Blue-Collar" Workers

Two thirds of employees belong to "blue-collar" category, i.e. those doing mainly manual labor. Technicians constitute almost 16% of all employees. Those working outside the production process make up 21%.

Ücretliler Hizmet ve Sanayide

Ücretlilerin %70'i sanayi ile toplum ve sosyal hizmetleri sektörlerinde çalışıyorlar. Ticaret ve konaklama sektöründe 607 bin, ulaşırmada 389 bin, mali kurumlarda 290 bin, inşaatta 325 bin, tarımda ise 155 bin ücretli var.

Employees in the Service and Industrial Sectors

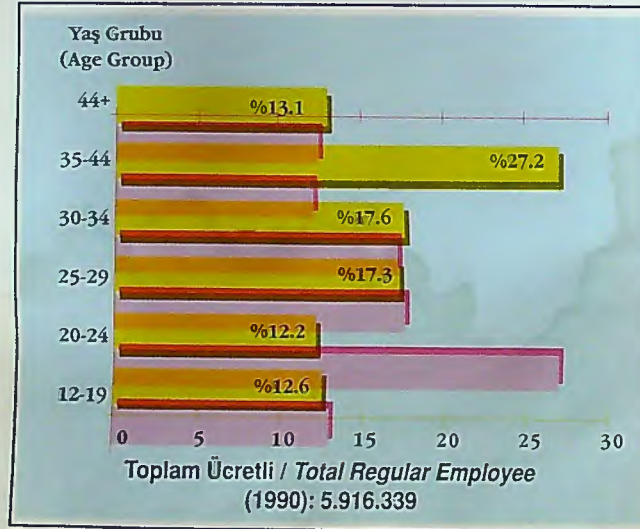
70% of employees work in either the industrial sector or community and social services. There are 607,000 employees in the trade and tourism sectors, 389,000 in the transportation sector, 290,000 in the finance sector, 325,000 in the construction sector, 155,000 in agriculture.

Ücretlilerin Yüzde 42'si 1980 Kuşağından

Türkiye genç ücretliler ülkesi. Ücretli nüfusun %60'ı 35 yaşın üstünde. 44 yaşın üstündeki ücretli sayısı ancak %13. "Genç" tanımına giren 12-24 yaş grubunda 1,5 milyona yakın ücretli var. Bugünün ücretlilerinin %42'si, farklı bir Türkiye'nin yaşadığı 1980 kuşağından...

42% of Employees are Members of the 1980s Generation

Turkey is a country of young employees. 60% of all employees are under the age of 35. The proportion of employees over the age 44 is only 13%. There are nearly 1.5 million employees in the 12-24 age group, which is called 'youth'. 42% of employees are members of the 1980s generation. The 1980s is a unique period in Turkish history.

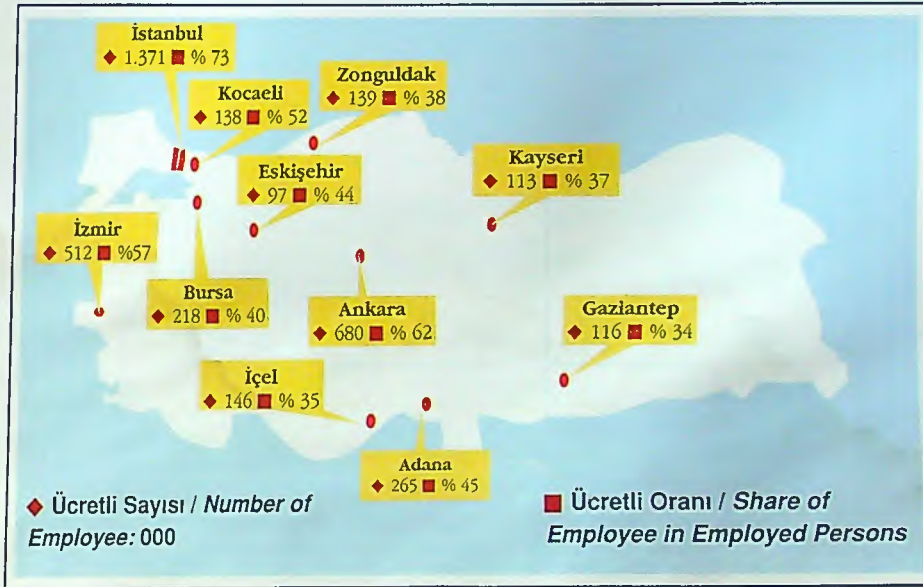

Ücretli Merkezleri İstanbul-Ankara-İzmir

Türkiye'de iş sahibi nüfusun %37'si ücretli iken bazı illerde bu oran daha fazla. İstanbul, ücretlilerin en yoğun olduğu merkez. Ücretli oranı İstanbul'da %73. Memur şehri Ankara'da, maaşlı nüfus %62'yi buluyor. Yarım milyonu aşkın ücretli nüfusa sahip İzmir'de ücretliler, toplam nüfusun %57'si.

İstanbul, Ankara and İzmir are the Centres of Employment

37% of the 'economically active' population in Turkey is composed of employees. The proportion is 73% in Istanbul, the highest in Turkey. In Ankara which is often called 'the city of government employees', the salary and wage-earners constitute 62% of the economically active population. In Izmir, there are more than half a million employees representing 57% of the economically active population.

Ücretlilerin Yarısı İlkokullu

Ücretlilerin %63'ü ilkokuldan sonra eğitim görmemiş.

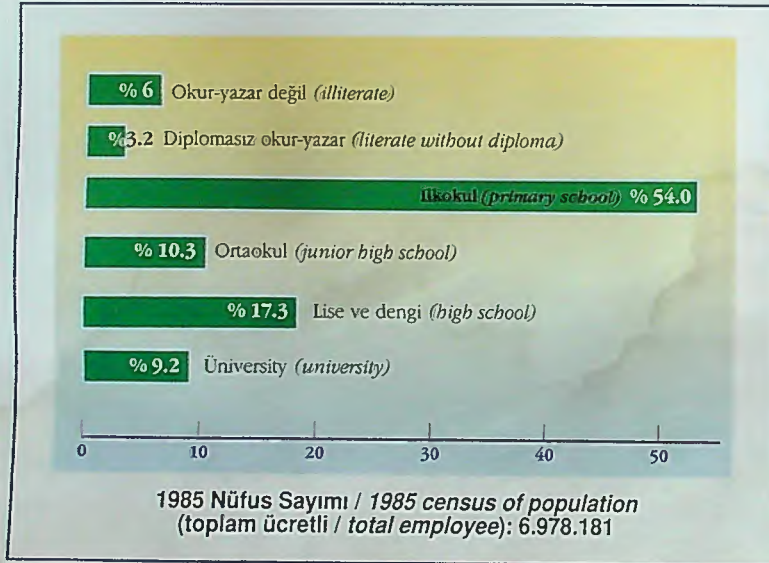
Yarım milyona yakın okuma-yazma bilmeyen ücretli var.

1985'de ücretli nüfusun %26'sının lise, dengi okul ve üniversite mezunu olması, dikkate değer bir "eğitilmiş ücretli" kitlesinin varlığını da ortaya koyuyor. 1980'de bu oran %23,5'ti.

Most Employees Have Only Finished Primary School

63% of employees have finished primary school or less.

There are almost half a million illiterate wage-earners. In 1985, 26% of employees were graduates of high school and university, this fact indicates the existence of a considerable mass of "educated employees". Their proportion was 23.5% in 1980.

Ücretlinin İşgünü Haftada 47 Saat

Ücretlilerin ancak %40'ı haftada 40 saatlik çalışma süresine uygun bir işte çalışıyorlar. 40 saatten az çalışanlar, ücretlilerin %16'sı tutarında. Bir veya birden fazla işte çalışırken haftalık çalışma süresi 50 saati geçenlerin oranı %30'u buluyor.

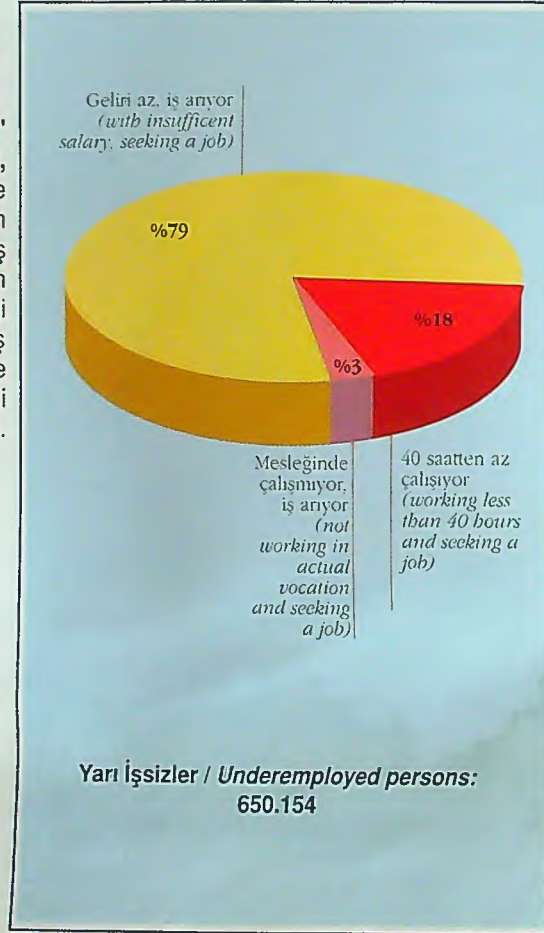
Ortalama Fiili Çalışma Süresi /
Actual Average Hours Worked:
46.8 saat / hours

Employees' Working Days are Long

Only 40% of employees work in jobs with a 40-hour workweek. 16% of employees work less than 40 hours, whereas the proportion of those working more than 50 hours a week in one or more jobs reaches 30%.

Yarı İşsiz Ücretliler 650 bin

Resmi literatürde "Eksik istihdam" diye tanımlanan istihdam türü, haftada 40 saatin altında bir işte çalışıp da iş arayanları, 40 saatten fazla çalıştığı halde geçinemeyip iş arayanları ve kendi mesleğinin dışında çalışıp mesleğini icra edeceği bir iş arayanları kapsıyor. "İğreti iş sahipleri" veya "yarı işsiz" diye de tanımlanabilecek bu durumdaki ücretli sayısı 1990'da 650 bin.

"Under-employed" Employees

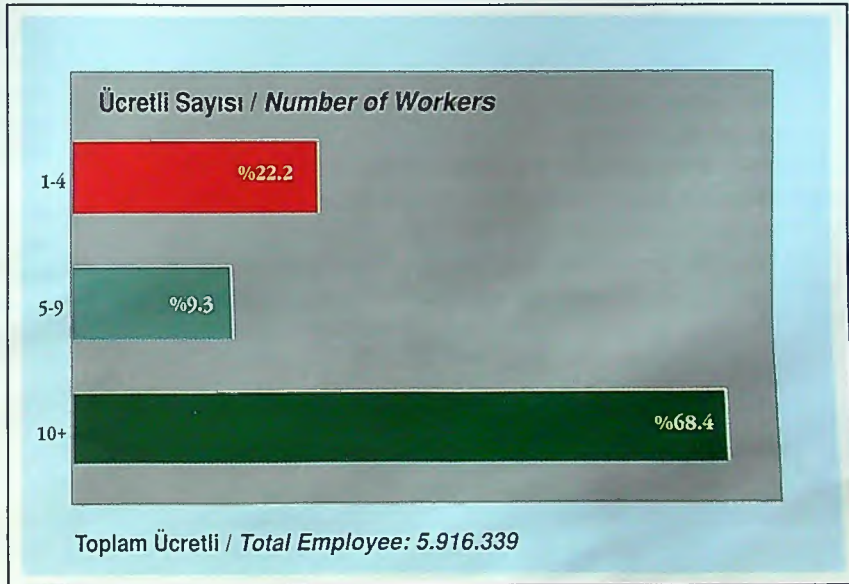
The category of "underemployment", which is used in the official literature, covers those employees who work less than 40 hours a week and seek another job, those who work 40 hours a week and seek another job because of insufficient income, and those who are employed in a job other than their own vocation, and therefore seeking a different job. The number of employees in this category was 407,000 in 1990.

Ücretlilerin Üçte Biri Küçük İşyerlerinde

Ücretlilerin üçte ikisi 10'dan fazla çalışanı olan işletmelerde çalışırken, 5'ten az çalışanı olan küçük işyerlerinin, toplam işyerlerinin %22'sini oluşturması ilgi çekiyor. Küçük işletmelerin yaygınlığı 1990'larda da önemini koruyor. Küçük işletmeler ağırlıkla tarım ve ticaret sektörlerinde.

One Third of the Employees Work in Small Business

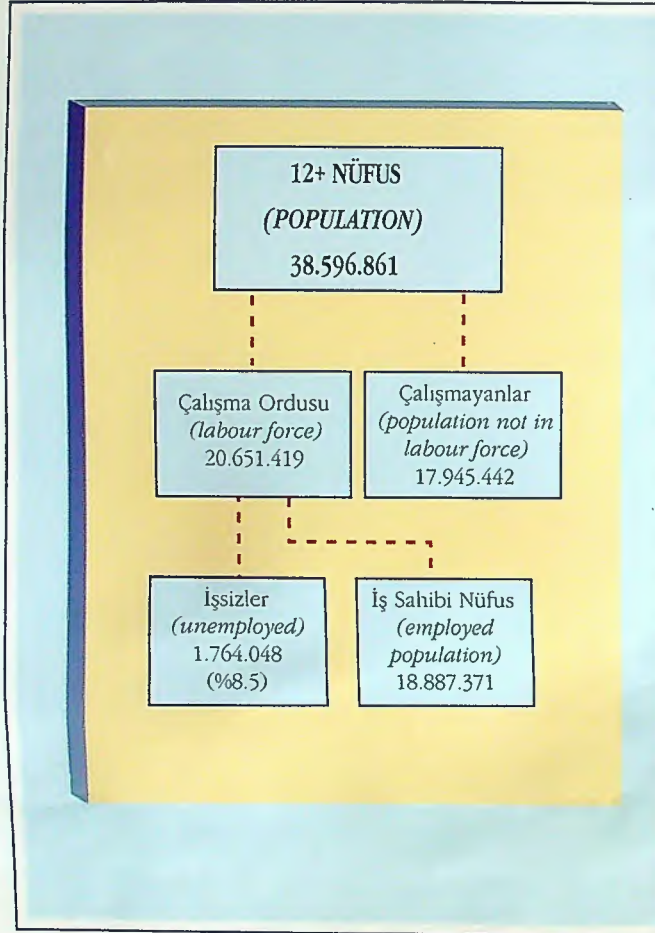
Two-thirds of employees work in businesses that employ at least 10 people. It is remarkable that 22% of all businesses employ less than 5 people. Small businesses still dominate the Turkish economy in the early 1990s.

İŞSİZLİK / UNEMPLOYMENT

Her 3 Ücretliye 1 Yedek

Çalışmak isteyip de iş bulamayanların toplamı 2 milyona yaklaşıyor. DİE'ye göre, işsiz nüfus, çalışma ordusunun %8,5'i. Bu oran kentlerde %13,4'e kadar yükseliyor. 40 saatten az çalışabilen, geliri yetersiz geldiği için sürekli iş arayanlar -iğreti işi olanlar- da yarı-işsiz sayılıyorlar. Bunların 1990 anketinde sayıları ise 650 bindi. Böylece işsiz ve yarı-işsizlerin sayısının 2 milyon 415 bini bulduğu görülüyor. Bu, yüzde 12,7 oranında işsizlik demek. İşsiz sayısının ücretlilere oranı ise % 30'a yaklaşıyor. Yani, tüm işsizler ücretli olmak istese Türkiye'de her 3 ücretlinin 1 yedeği var.

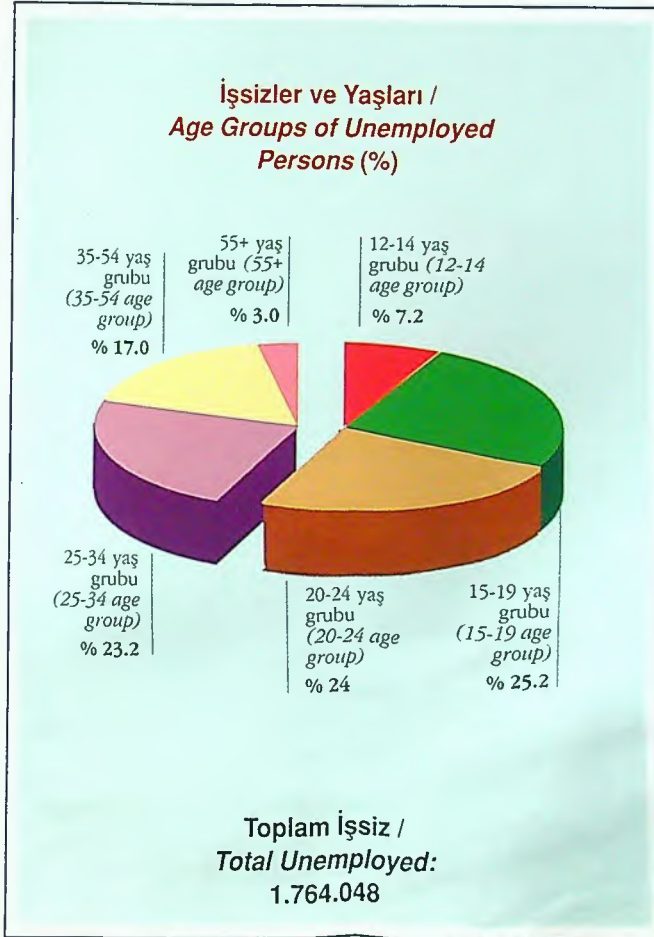

Unemployment

Nearly 2 million who want to work, cannot find a job. According to DİE, the unemployed currently form 8.5% of the total labor force. The unemployment rate in the cities reaches 13.4%. Those who have a job with less than 40 workhours a week, and those who are seeking another job on account of insufficient income are designated as underemployed. Thus, the total number of unemployed and underemployed people is 2,937,000. This indicates a level of unemployment of 14.2%. The ratio of the number of unemployed people to total employees is about 30%, i.e. there is one unemployed person for each three employees in Turkey.

İşsizler Genç

İşsiz nüfusun ezici çoğunluğunu gençler oluşturuyor. 24 yaşına kadar olan işsizler, toplam işsizlerin %56,4'ü. İşsizlerin %80'inin 35 yaşından küçükler grubunda olduğu dikkat çekiyor. İşsizler arasında hanehalkı reisi olanlar 435 bin kişi. Bu, toplam işsizlerin dörtte biri demek.

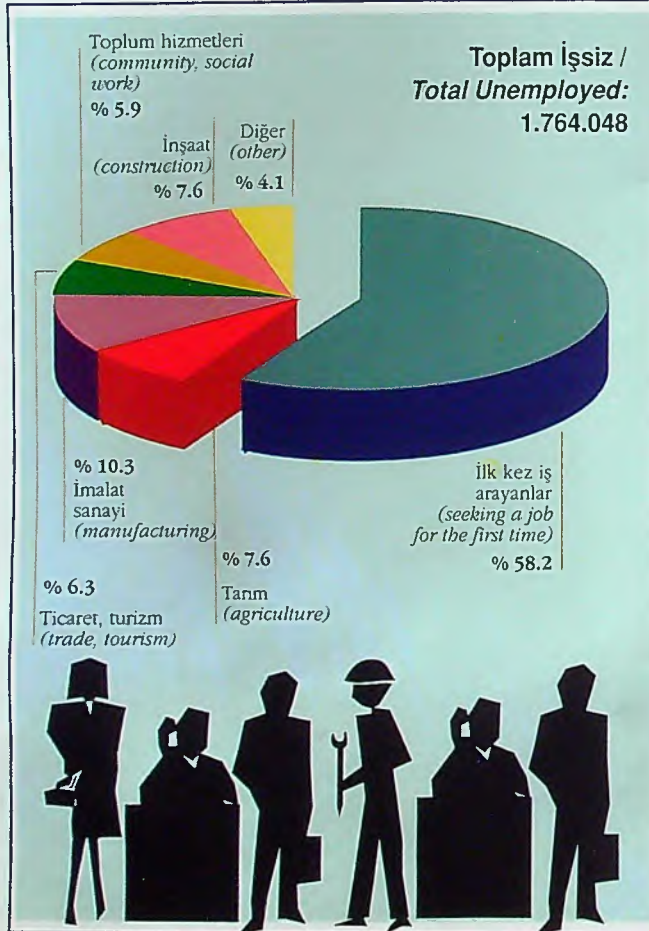
The Majority of the Unemployed are Young

The overwhelming majority of the unemployed population is made up of young people. Unemployed people among those under 24 form 56.4% of the total unemployed population. It is remarkable that 80% of the unemployed are under the age of 35. The number of unemployed heads of household is 435,000, i.e. one-fourth of the total unemployed.

İşsizler Deneyimsiz

İşsizlerin %58,2'si ilk kez iş arıyor, yani hiç iş deneyimi yok.

Diğer işsizlerin sektörlerine göre dağılımına bakıldığında da en çok işsiz %10,3' ile imalat sanayinde olduğu; onu aynı oranlarla tarım ile inşaatın izlediği görülüyor. Bu dallardaki işsiz sayısı toplamı 267 bin civarında. Ticaret ve toplum hizmetleri kesimlerinde de 215 bin işsiz var.

The Majority of the Unemployed are Inexperienced

58.2% of the unemployed are seeking a job for the first time without having any job experience. When one considers the distribution of the other unemployed people by sector, it is observed that the manufacturing sector has the greatest number of unemployed people (10.3%), followed by the construction and agricultural sector, both of which have the same level of unemployment (7.6%). The total number of unemployed persons in these two sectors is about 267,000. There are 215,000 unemployed persons in the sectors of trade and community and social services.

İşsiz Geçen Aylar, Yıllar...

İşsizlerin yarısına yakını (%46.6)
1 yıldan fazla bir süredir işsiz.

Altı aydan çok işsiz kalanların
oranı ise % 30. "1 ile 6 ay arası"
işsizlik süresine sahip olanlar,
toplam işsizlerin %12'si tutarında.

Özellikle ilk kez iş arayan
deneyimsiz işsizler iş bulmakta
güçlük çekiyorlar. Bunlar arasında
en az 1 yıldır işsiz olanların oranı
%52.

Long Periods of Unemployment

Nearly half of the unemployed
(46,6%) have been out of work
for more than a year. The
proportion of those who have
been unemployed for a period
between 6 months and 1 year is
30%. Those who have been out of work
for less than 6 months
account for 22% of the total
unemployed population.
Inexperienced unemployed
people, who are seeking a job for
the first time, have difficulty in
finding employment. 52% of those
people have been unemployed for
at least one year.

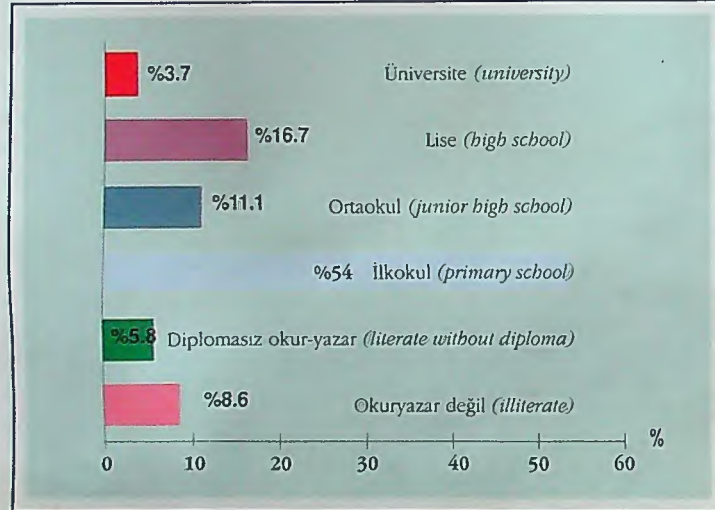
İşsizlerin Üçte Biri En Az Ortaokul Mezunu

İşsizlerin yarıdan biraz fazlası (%54) ilkokul mezunu. Okuryazar olmayan işsizler %8,6 ile sınırlı. Lise ve dengi okul mezunu işsizler, toplam işsizlerin %16,7'si tutarında. Buna %3,7'lik üniversite mezunu işsizler de eklendiğinde en az lise diploması olan işsiz sayısının 361 bini bulunduğu görülüyor. Bu sayıya ortaokul mezunları da eklendiğinde, toplam sayı, işsizlerin üçte birine ulaşıyor.

One Third of the Unemployed Have Finished Junior High School at Least

A little more than half of the unemployed (54%) are primary school graduates. Illiterate unemployed people account for 8% of the total unemployed population. Unemployed high school graduates constitute 16%; if we add to them unemployed university graduates, who make up 3.7% of the total, the number of unemployed high school or university graduates comes to 361,000. If unemployed junior

high school graduates are added to this figure, it makes one-third of the total unemployed.

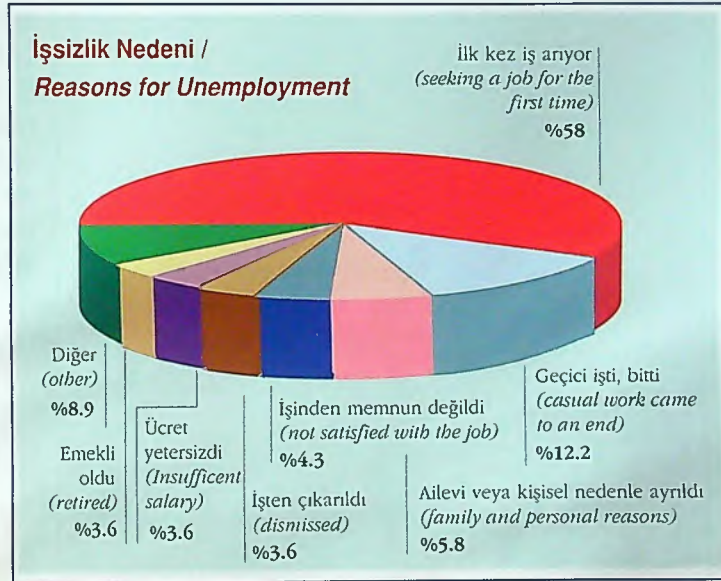

Neden İşsizler?

İşsizlerin %58'i ilk kez iş aradıkları için "işsiz" durumunda. Bunun dışındakilerden, geçici işte çalıştığı için işsiz kalanlar %12,2'lik büyüklüğe sahip. Ailevi nedenler, ücret ve iş tatminsizliği gibi nedenlerle işten ayrılıp işsiz kalanlar %13,7'yi oluşturuyor. Emekli olduğu için ya da çeşitli nedenlerle işten çıkarılanlar da sırasıyla 62 bin ve 64 bin dolayında.

Why Are They Unemployed?

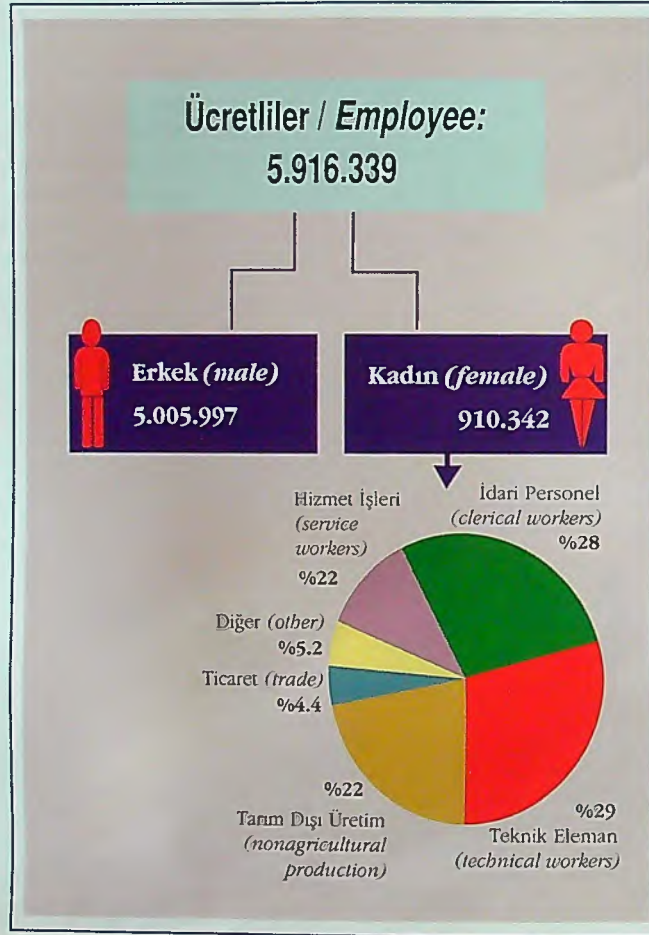
58% of the unemployed are unemployed because they are seeking a job for the first time. As for the others, those who have been unemployed since their casual work came to an end constitute 12% of the total. 13,7% of the unemployed population is made up of those who quit their jobs for reasons such as family or personal problems and dissatisfaction with job or ages. Those who have retired (but are still seeking a job) and those who have been dismissed are about 62,000 and 64,000 respectively.

KADIN İŞÇİLER / FEMALE WORKERS

5 Erkek, 1 Kadın

Ücretlilerin %15,4'ü kadın. Her 100 kadın ücretliden 29'u, teknik eleman olarak faal (erkeklerde %13,3). Teknik elemanların % 28'i kadın. Ayrıca her 100 kadından 28'i idari personel olarak çalışıyor (erkeklerde %10,5). İdari personelin %32,5'i kadın. Kadın ücretlilerin %22'si üretim faaliyetinde yer alıyor (erkeklerde %47). "Yönetici" durumundaki 151 bin ücretlinin ise ancak 11 bini kadın. Kadın ücretlilerin %45,4'ü "toplum hizmetleri" sektöründe, %29,4'ü sanayide çalışıyor.

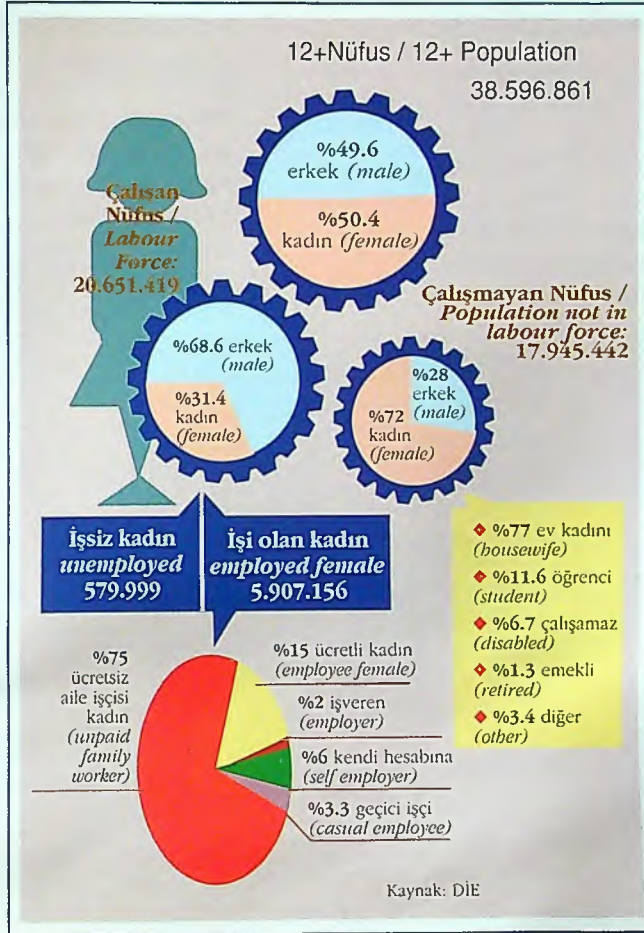

Five Males to One Female

15,4% of employees are female. 29 out of every 100 female employees are technicians (as opposed to 13,3% for male employees), thus 28% of technicians are female. Moreover, 28 of every 100 female employees are engaged in office work (it is 10,5% for male employees), 32,5% of office personnel are female. 22% of female employees work in production (it is 47% for men). Out of the 151,000 managerial employees, only 11,000 are women.

Kadın İşgücümüz

Nüfusun yarısını kadınlar oluşturmasına karşın, kadınların iş yaşamındaki yeri sınırlı. Ekonomi yaşamındaki nüfusta kadınlar %31'lik pay sahibi iken, ekonomi dışı nüfusun %72'si kadınlardan oluşuyor. Ekonomideki 6 milyona yakın kadının dörtte üçünü de ücretsiz aile işçileri oluşturuyor. Ekonomide 579 bin işsiz kadına karşılık 910 bin ücretli kadın var. İşveren kadınların sayısı 12 bin dolayında. Ekonomi dışındaki 13 milyona yakın kadın nüfusun 9,5 milyonunu ev kadınları oluşturuyor.

Female Labor Force

Although women make up half of the population, their participation in "economic life" is quite limited. 31% of the economically active population is female, whereas women account for 72% of the "economically inactive" population. Moreover, three-fourths of about 6 million "economically active" women are unpaid family workers. There are 579,000 unemployed women and 910,000 female employees. The number of female employers is about 12,000. Of the 13.5 million so-called economically inactive women, 9.5 million are housewives.

Kadın Ücretli Eğitimli

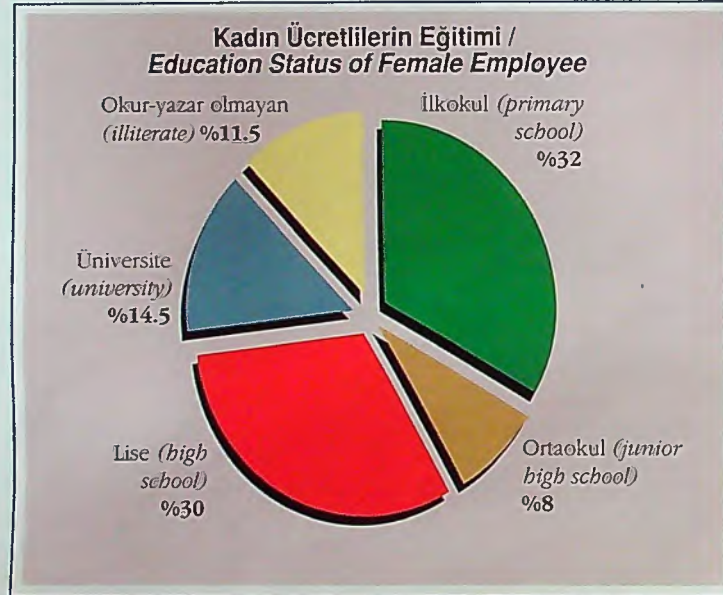
Kadın ücretliler arasında eğitimli oranı, erkek ücretlilerden daha yüksek. Erkek ücretlilerin %15'i lise ve dengi okul mezunu iken, kadın ücretlilerin %30'u lise ve dengi okul mezunu. Yine erkek ücretlilerin %8'i üniversite mezunu iken kadınların %14,3'ü üniversite mezunu. Kadınlar eğitimli olarak ekonomide kendilerine yer edinebiliyor.

Female Employees are More Educated

The proportion of educated female employees is greater than that of educated male employees.

30% of female employees are graduates of high school, whereas this figure is 15% for male employees. Moreover, only 8% of male employees are university graduates, whereas 14.3% of female employees have finished university. Apparently

women are able to become "active in economic life", only if they are well-educated.

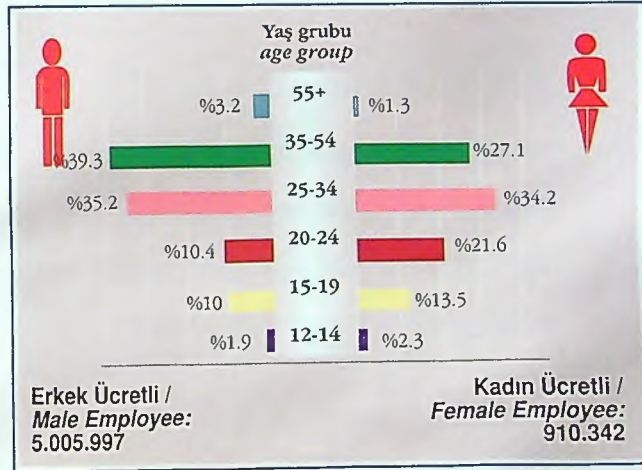

Kadın Ücretlilerde Gençler Ağırlıkta

Kadın ücretliler içinde gençlerin erkeklere göre daha ağırlıkta olduğu görülüyor. "Genç işçi" tanımına giren 12-24 yaş grubunda erkek işçilerin %22'si yer almasına karşılık, kadın ücretlilerin %37'si bu grupta bulunuyor. "12-34" yaş grubu dikkate alındığında bu grupta da erkeklerin %57'sinin, kadınların ise %71'inin yer aldığı görülüyor. Kadınlar, özellikle 30'lu yıllarında iş yaşamından çekiliyorlar.

Most Female Employees are Young

There tend to be more young employees among women than among men. 37% of female employees are in the 12-24 age group, which is categorized as "youth", as opposed to 22% of male employees in the same age group. Moreover, 51% of male employees and 71% of female employees are in the 12-34 age group. Women usually leave the labor force while in their 30's.

Kadınlar Daha İşsiz

Kadın işsiz sayısı 579 bin. Bu, kadın ücretlilerin %63'ü demek. Yani bütün işsiz kadınlar ücretli olmak isteseler her 3 iş sahibi kadının 2 yedeği var. Kadın işsizlerin ezici çoğunluğunu gençler oluşturuyor. 12-24 yaş grubunu oluşturan işsiz kadınların oranı, toplam işsiz kadınlar içinde %62'yi buluyor. 25-34 yaş grubu da eklendiğinde işsiz kadınların %86'sını oluşturan 500 bine yakın kadının 12-34 yaş grubunda olduğu dikkat çekiyor.

Females More Unemployed

The ratio of unemployed women to female employees is 9%. The overwhelming majority of unemployed women are young. The proportion of unemployed women in the 12-24 age group to the total unemployed women is 62%. If women in the 25-34 age group are added to this, it comes to 86% of the total. It is noteworthy that nearly 500,000 unemployed women are in the 12-34 age group.

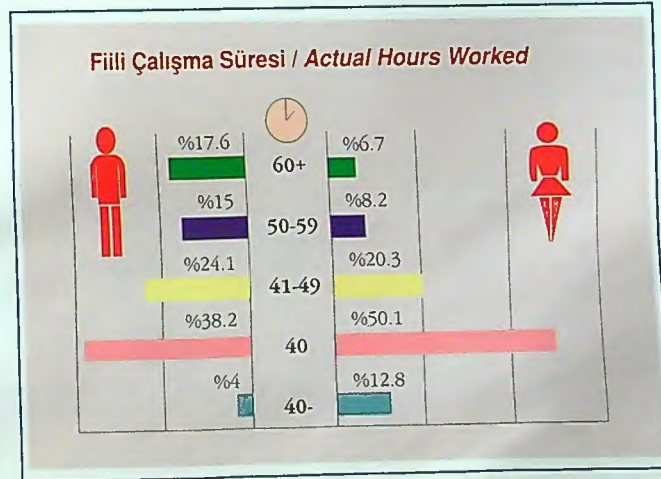

Kadın Ücretli ve Çalışma Süresi

Kadın ücretliler arasında 40 saatlik haftalık çalışma süresine uygun işlerde çalışanlar %50 ve erkeklere göre daha fazla (%38). Ancak kadın ücretliler arasında 40 saatten az çalışanların erkeklerden üç kat fazla olması, geçici, part-time gibi "iğreti işler"de kadın emeği kullanmanın daha yoğun olduğunu gösteriyor.

Working Hours of Female Employees

50% of female employees work 40 hours a week. This percentage is greater than that of male employees (38%). However, the percentage of female employees who work less than 40 hours a week is also greater than that of male employees. This fact indicates that female labor is employed more in casual and part-time jobs.

GENÇ İŞÇİLER / YOUNG WORKERS

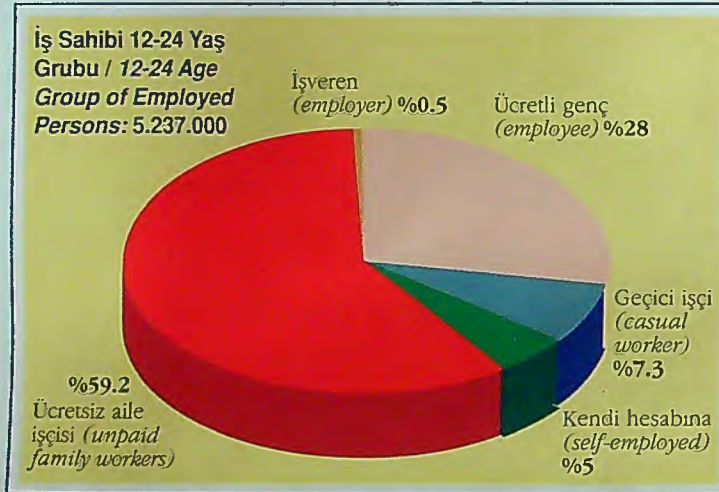
1,5 Milyon Genç İşçi Var

12-24 yaş grubunda yer alan gençlerin, iş sahibi 19 milyonluk nüfus içindeki payları %28'e yaklaşıyor. Yani

Türkiye oldukça genç bir ekonomik nüfusa sahip. Ekonomideki 5,2 milyonluk genç iş sahibi nüfusun da %28'i ücretlilerden oluşuyor. Sayıları 1,5 milyona yaklaşan bu genç işçilerin %76'sı erkek. Ücretliler genelinde bu oran %85. Bu sonuçlar, ücretli gençlik arasına her yıl daha çok genç kadının katıldığını gösteriyor. Mevsimlik genç işçi sayısı ise 400 bine yakın.

1.5 Million Young Workers

The proportion of employed people in the 12-24 age group to the total 19 million employed people is about 28%. Hence, Turkey has a very young economically active population. Of the 5,2 million people in the Turkish economy, 28% are young employees. 76% of these 1,5 million young employees are men. The percentage of men among employees as a whole is 85%. This indicates that more young women join the mass of employees each year. There are also nearly 400,000 seasonal young employees.

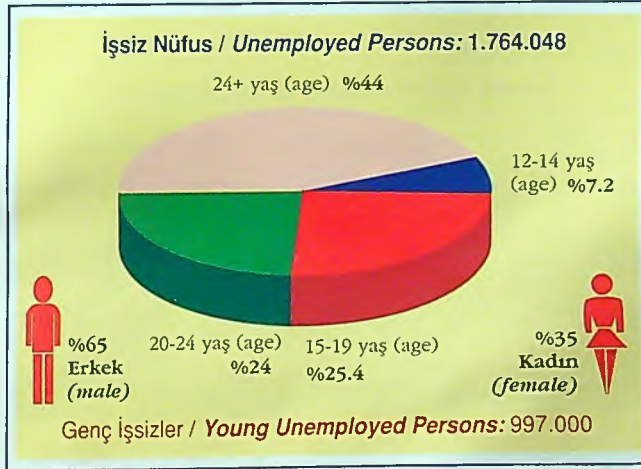

3 Genç İşçiye 2 Yedek Genç İşsiz

Sayıları 1,8 milyona yaklaşan işsiz nüfusun, %56'sını 12-24 yaş grubundaki genç işsizler oluşturuyor. Yaklaşık 1 milyona yakın genç işsiz kitlesi, 1,5 milyon ücretli gencin üçte ikisi demek. Başka bir ifadeyle, çalışmakta olan her 3 genç işçiyi 2 yedek işçi tehdit ediyor. 1 milyon işsiz gencin %35'i kadınlardan oluşuyor.

2 Young Unemployed Persons for Each 3 Young Employees

Of 1.8 million unemployed people, 56% are in the 12-24 age group. There are nearly 1 million young unemployed people as opposed to 1.5 million young employees. In other words, two young unemployed persons are threatening to replace every three young employees. 35% of the 1 million young unemployed people are women.

"Gencim, İşsizim, Deneyimsizim"

Sayıları 1 milyona yaklaşan genç işsizlerin %80'e yakını işsizlik nedenini "ilk kez iş arıyorum" şeklinde açıklıyor. Yani ekonomi yaşamına adımını atmak isteyen gençler esas zorluğu ilk işe girmekte çekiyorlar. Deneyimsizlik, gençlerin iş bulmaları önünde ciddi bir engel. Genç bir nüfusun ekonomiye dahil olma noktasına gelmesine karşılık, yeni ve yeterli istihdam alanlarının açılmaması işsizlik sorununu büyütüyor.

"I'm Young, Unemployed, and Inexperienced"

80% of 1 million young unemployed people are seeking a job for the first time. Young people who want to participate in "economic life" have the greatest difficulty in finding their very first jobs. For young people, inexperience is a serious obstacle to finding a job. Since new and adequate opportunities of employment have not been created, the problem of unemployment becomes more severe.

İşsizlik Nedeni / Reason for Unemployment		
Yaş Grubu (age group)	Genç işsizler (young unemployed)	İlk kez iş arayan (seeking a job first time) %
12-14	128.595	93
15-19	445.359	85
20-24	423.505	70

Gençler Meslek Eğitiminde Yoksun

Gençler, ekonomik yaşamın kapısına yeterince eğitilmeden bırakılıyor. Genel lise eğitimi nitelikli eleman yetiştirmekten, "meslek" okullarının da kapasitesi yetersiz kalıyor. Sekiz büyük ilde yasa kapsamına alınabilen ve eğitilen çırak sayısı 170 bini geçebilmiş değil. 1990'da meslek okullarından "Erkek Teknik Öğretim Okulu" sayısı 597, bu okullardaki öğrenci sayısı 264 bini. Kız teknik öğretim okullarında da 46 bin öğrenci vardı. Ticaret ve turizm okullarındaki öğrenci sayısı ise 138 bini. Buna karşılık din eğitimi veren İmam Hatip okullarındaki öğrenci sayısı 283 bini bulmuştu.

Young People Do Not Have Vocational Education

Young people are dumped into the labor market without being adequately trained. High schools do not prepare students for vocation and the capacity of vocational schools is inadequate. The number of apprentices trained according to the requirements of the law does not exceed 170,000 in the 8 largest provinces. In 1990, there were 597 "Boys' Technical High Schools" with a total of 264 students. There were 46,000 students in technical high schools for girls. There were also 138,000 students in trade and tourism high schools. The number of students in "İmam Hatip" religious high schools was 283,000.

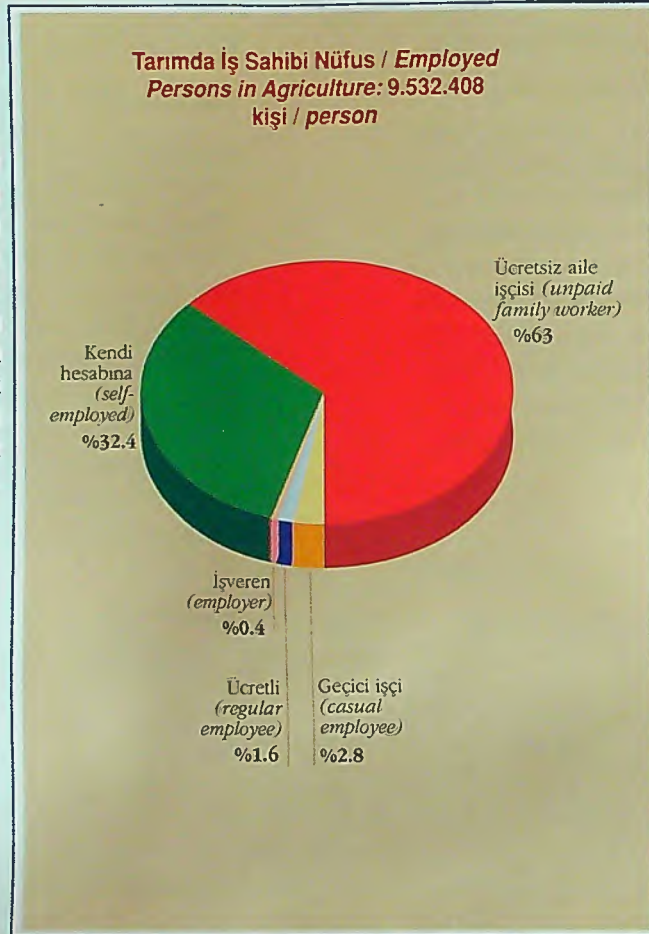
Meslek Okulları / Vocational Education 1989-1990	
	Öğrenci / Enrolled
◆ Erkek Teknik Öğretim (male vocational school)	264.407
◆ Kız Teknik Öğretim (female vocational school)	45.839
◆ Ticaret-Turizm (trade-tourism)	138.339
◆ İmam Hatip (religious school)	282.582

SEKTÖREL DAĞILIM / SECTORAL DISTRIBUTION

Tarımda Proleterleşme Yavaş

Tarım, ormancılık, balıkçılık sektörü, iş sahibi nüfusun en kalabalık olduğu dal. 19 milyona yakın iş sahibi nüfusun yarısı bu alanda. Ancak bu sektörde proleterleşme çok sınırlı.

Sektördeki 9,5 milyon nüfusun ancak 423 bini ücretli. Bunların da 269 bini geçici işçi. Küçük üreticiliğin başat olduğu bu alanda 6 milyona yakın ücretsiz aile işçisi var.

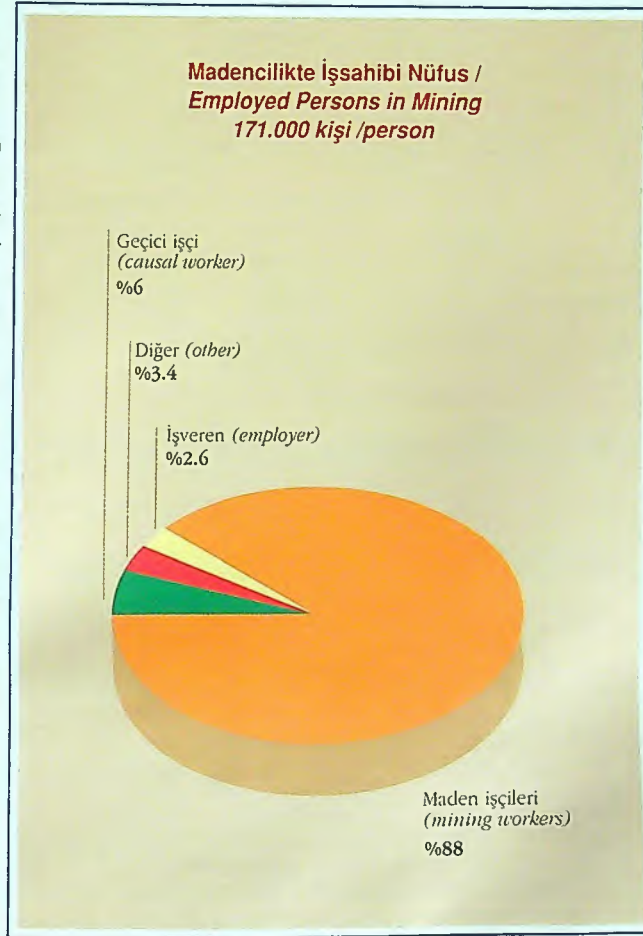
Agriculture Has The Lowest Percentage of Hired Labor

The Agriculture -forestry-fishing is the sector which provides the most opportunities for employment.

Almost half of the 19 million people employed are in this sector. However, proletarianization in this sector is very limited. Of the 9,5 million people in the sector, only 423,000 are wage-earners. Moreover, 269,000 of them are casual workers. In this sector, which is dominated by petty producers, there are nearly 6 million unpaid family workers.

Madencilikte Devlet ve Erkek İşçi Hakim

Madencilik işkolu, işçileşmenin en yüksek olduğu alan. 171 bin kişinin iş sahibi olduğu bu sektörde bunların 150 binini ücretliler oluşturuyor. Söz konusu sektör 11 bin dolayında da geçici işçi çalıştırıyor. Erkek işçilerin hakimiyetindeki bu sektörde işçilerin yarısı yeraltında, yarısı da yerüstünde çalışıyorlar. Devlet, bu sektörde çalışanların %80'ini istihdam ediyor. Bu sektörde ücretlilik oranı yüksek olmasına karşın, ücretliler tam da proleter sayılmaz. Kırsal bölgede yaşadıkları için çoğunun tarım geliri vardır.

State is Dominant in Mining

In the mining sector, the use of hired labor is the highest. Of the 171,000 people employed in the sector, 150,000 are employees. Furthermore, there are 11,000 casual workers in the sector. Male workers dominate the sector. Half of the workers work under the ground, the other half above ground. The state employs 80% of the employees in the sector. Although their percentage is high, employees do not fit into the classification of 'proletarians' since most of them live in rural areas, and also earn agricultural income.

Elektrik, Gaz ve Su İşçisi, Devlet İşçisi

Elektrik, gaz ve su sektöründe işkolu tanımından kaynaklanan belirsizlik nedeniyle değişik kaynaklarda değişik verilere rastlanıyor. DİE'nin hane halkı işgücü anketlerine göre bu sektörde istihdam edilen nüfus, 41 bin 500 kişi dolayında ve bunların tamamına yakını çeşitli kamu kuruluşlarında çalışıyor. Çalışma Bakanlığı'nın yayınladığı "Çalışma Hayatı İstatistikleri"ne göre ise "Enerji" başlığı altında toplanan işkolunda 147 bin civarında sigortalı işçi çalışıyor. Buna karşılık, Sosyal Sigortalar Kurumu rakamları, işkolunu, "Elektrik, Havagazı ve Buharlı Isıtma" ile "Su ve Sıhhi Tesisler" biçiminde iki gruba ayırmış durumda. SSK verilerine göre, bu iki işkolunda toplam 132 bin 500 kişi çalışıyor ve bunların yüzde 98'i erkek. Yalnızca TEK'de çalışanlar 1991 yılında 67 bin 319 kişiye ulaşılıyor.

TEK İşçileri /TEK Employees

Yıllar / Year	Çalışan Sayısı / Number of Workers	Kişi Başına Brüt Katma Değer (000TL) / Value Added Produced Per Worker	TEK Bilanço Kârı (milyon TL) / T.E.K. Profits (in Millions of TL)
1986	74.263	6.742	50.903
1987	65.814	15.011	(31.053)
1988	68.311	27.986	(190.634)
1989	70.408	43.665	(465.743)
1990	68.754	59.868	(632.456)
1991	67.319	16.220	(7.297.569)

Kaynak: "ISO 500 Büyük Firma" araştırmaları brüt katma değer ve bilanço kârlarına ilişkin rakamlar cari rakamlardır.

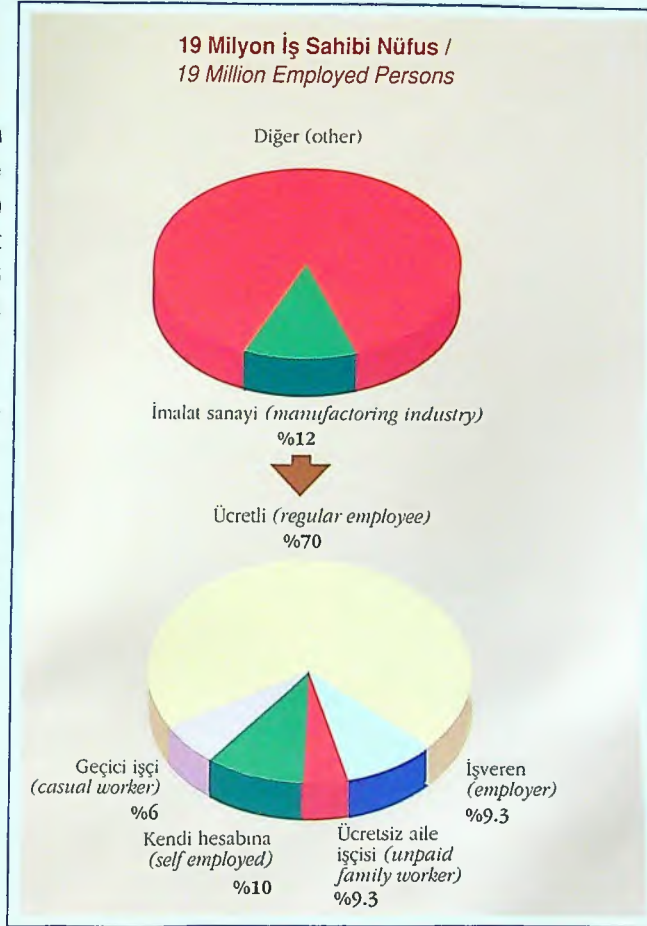
Source: Study of "The 500 Largest Firms" by the Istanbul Chamber of Industry (İstanbul Sanayi Odası). Figures for value added and profits are in nominal terms.

The Electricity - Gas - Water Sector

In the electricity-gas water sector it is difficult to get consistent statistics because different sources define the subsectors differently. According to a survey by the State Institute of Statistics (DİE) there are about 41,500 employees in the sector and almost all of them are employed in public institutions. The "Work Life Statistics" survey published by the Ministry of Labor lists 147,000 workers under the category of "Energy". SSK statistics divide the sector into two groups: "Electricity, Gas and Heating by Steam" and "Plumbing". In 1991 there were 67,319 employees in the Turkish Electric Authority (TEK) alone.

Ücretlilerin Üçte Biri İmalat Sanayiinde

İmalat sanayi işçileri, 1 milyon 711 bini bulan sayıları ile Türkiye'deki ücretlilerin %29'unu oluşturuyorlar. İmalat sanayiinde patron sayısı ise 226 bin. Bu, her işverene ortalama 7-8 işçinin düşmesi demek. Küçük işletmelerle tekeli, büyük işletmelerin, birçok sektörde bir arada faaliyet gösterdiği imalat sanayiinde, küçük işletmelerin yaygınlığı, işletme başına işçi ortalamasını da düşürüyor. Türkiye imalat sanayii işçilerinin %84'ünü erkekler, %16'sını kadınlar oluşturuyor.

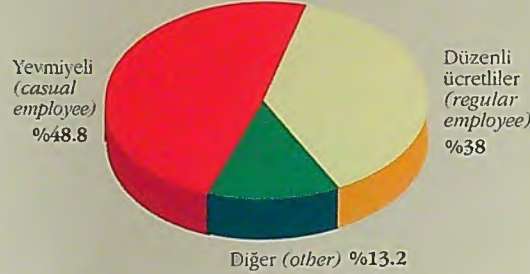
One Third of Employees Work in the Manufacturing Industry

There are 1,711,000 employees in the manufacturing industry, constituting 29% of all employees in Turkey. The number of employers in this sector is 226,000. Thus, there are 7 or 8 employees for each employer on the average. Since many small businesses coexist with giant firms in a lot of manufacturing subsectors, the average number of employees in a business is low. 84% of the employees in the manufacturing industry are men, and 16% are women.

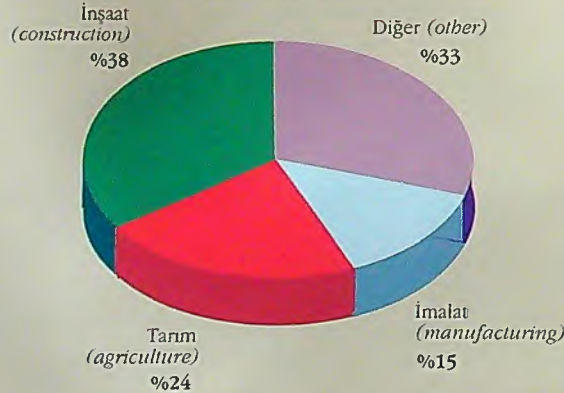
İnşaat İşçilerinin Yarısı "Yevmiyeli"

İş sahibi nüfusun %5'e yakını inşaat ve bayındırlık sektöründe. Bu dalda mevsimlik, yevmiyeli ücretliler, düzenli işçilerden daha çok. 325 bin düzenli ücretliye karşılık sektörde 421 bin yevmiyeli işçi bulunuyor. Bu sektördeki işçiler, Türkiye genelindeki düzenli ve geçici, tüm 7 milyonluk ücretlinin %10,6'sını oluşturuyorlar. Çalışma saatlerinin normalin üstünde olduğu bu işkolunda, ücretlilerin %60'ı, haftada 50 saatten fazla çalışırlar.

İnşaat Dalında İş Sahibi Nüfus / Employed Persons at Construction: 860.000 kişi /person

Toplam Yevmiyeliler / Total Casual Workers: 1.089.422 kişi /person

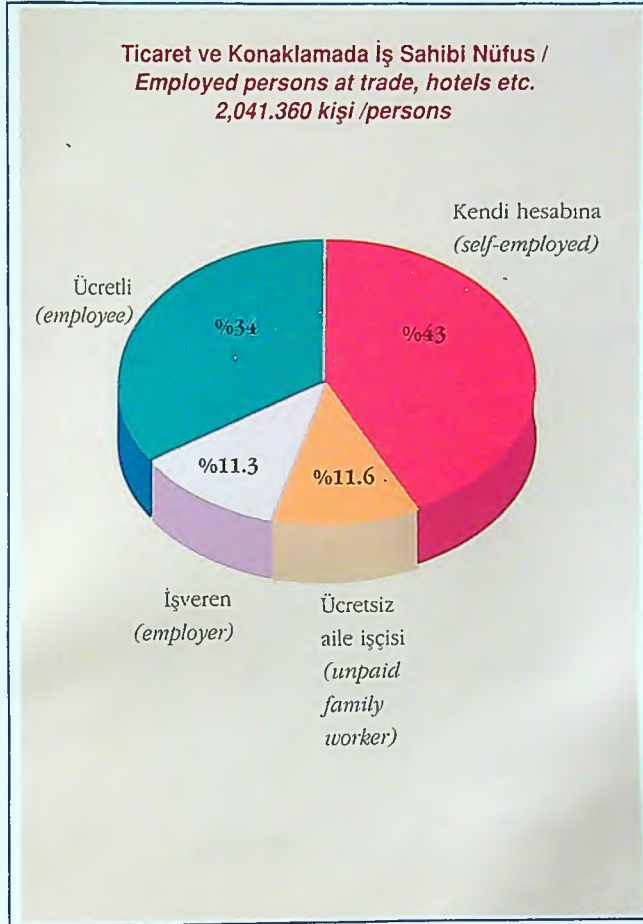

Half of Construction Employees are Day Laborers

5% of all the people employed in Turkey work in the construction and public works sector. There are more seasonal and casual workers than regular employees in this sector. There are 421,000 casual workers as opposed to 325,000 regular employees. Employees in this sector account for 10.6% of the 7 million employees in Turkey. In this sector, working hours are longer than usual: 60% of its employees work more than 50 hours a week.

Ticarette Küçük İşletmecilik Hakim

Ticaret ve konaklama işyerlerindeki iş sahibi nüfus 2 milyonun üstünde. Kendi hesabına çalışanların %43'ü bulunduğu bu sektörde ücretliler (mevsimlik, geçici olanlar dahil) 690 bin dolayında. Küçük işyerlerinin hakim olduğu ticaret ve konaklama sektöründe 231 bin işveren var. Bu, her işverene 3 ücretli düşmesi anlamını taşıyor. Buradan da sözkonusu sektörün "cüce işyerleri" sektörü olduğu anlaşılıyor.

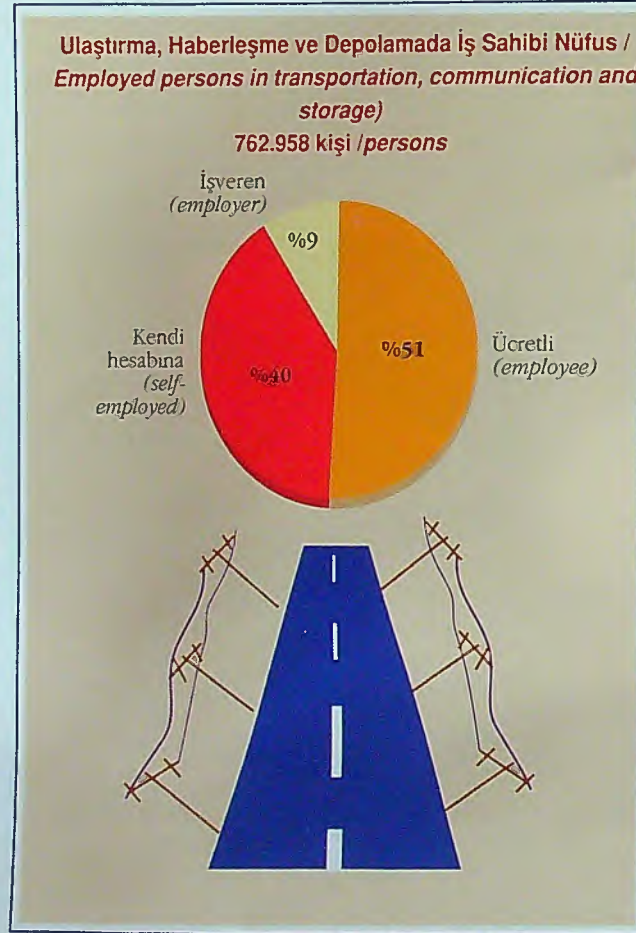

Small Businesses Dominate the Trade Sector

The number of people employed in the trade and lodging sector is more than 2 million. Self-employed people account for 43% of all the people employed in this sector, and the number of employees (including seasonal and casual workers) is 690,000. There are 231,000 employers in this sector, which is dominated by small businesses. There are 3 employees for each employer on the average.

Ulaştırma - Haberleşmede Nüfusun Yarısı Ücretli

Ulaştırma, haberleşme ve depolama sektöründe iş sahibi nüfus 763 bin dolayındadır. Bunların da %51'i ücretli. 16 bin işverenin olduğu bu sektörde kendi hesabına çalışanlar da 301 bin dolayında. PTT ve Devlet Demiryolları, sektörün en önemli işverenleri sayılırken, özellikle "kamyoncu esnafı" sektörün taşımacılık ayağının önemli bir ögesi.

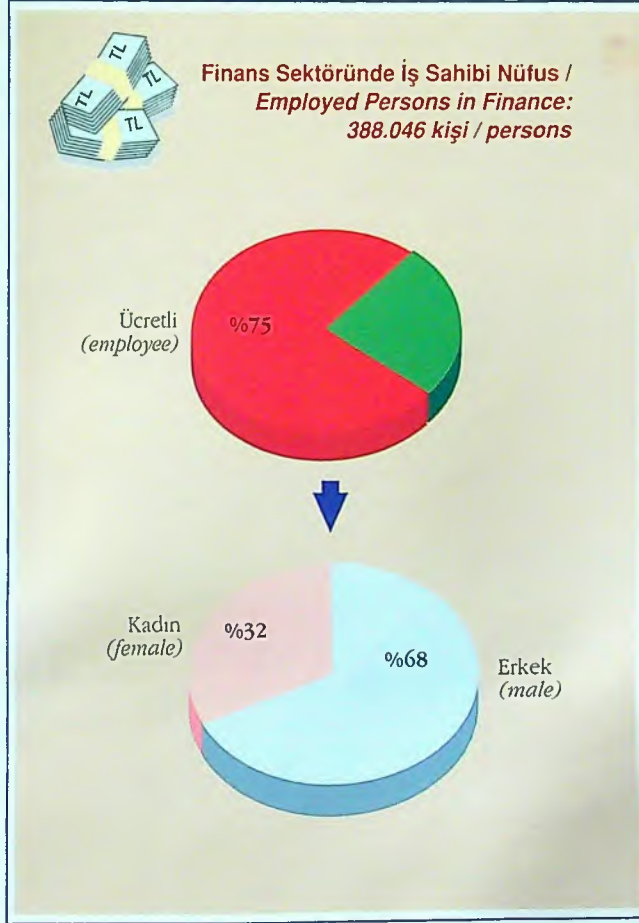

Half of The People in the Transportation and Communication Sector are Employees

The number of people employed in the transportation and communication sector is about 763,000. 51% of these people are employees. There are 16,000 employers and 301,000 self-employed people in this sector. The PTT (The Post - Telephone - Telegram Company) and the State Railroads are the major employers in this sector. Truck-drivers constitute an important part of the transport subsector.

Finansta Ücretlilik ve Kadın Ücretliler Var

Finans sektöründe 388 bin kişi iş sahibi. Bunların %75'ini ücretliler oluşturuyor. Denilebilir ki, finans sektörü, madencilik ve elektrik-su işkolundan sonra işçileşmenin en yüksek olduğu sektördür. Sektörün bir özelliği de kadın ücretli oranının en yüksek olduğu dal olmasıdır. Her üç ücretliden birinin kadın olduğu finans sektöründe 92 bin kadın ücretli istihdam ediliyor.

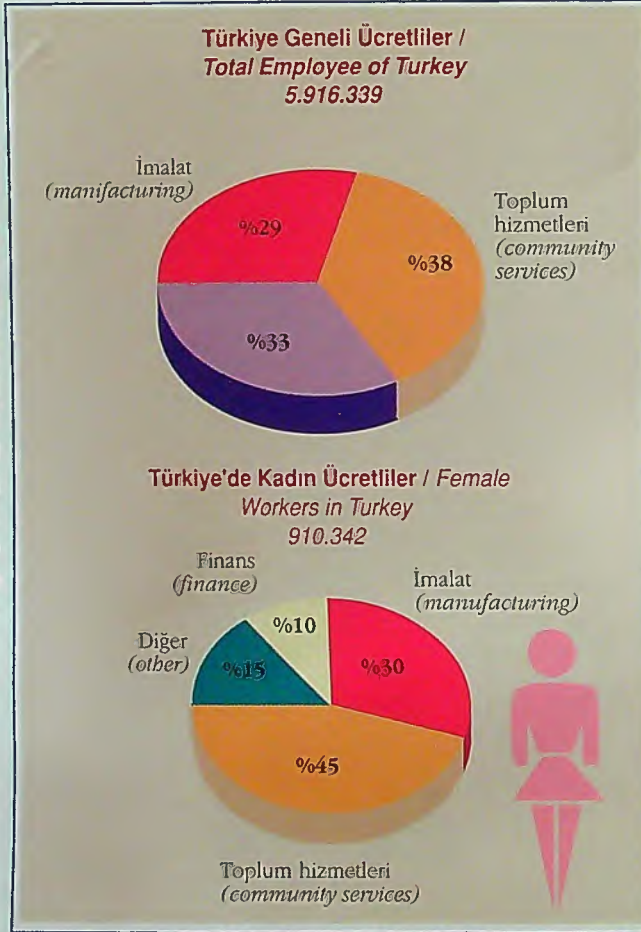

Wage-Earners and Female Employees Dominate the Finance Sector

The number of people employed in the finance sector is 388,000. 75% of these people are made up of employees. In terms of proletarianization, the finance sector occupies third place following the mining, and electricity-water-gas sectors. Another important characteristic of the sector is that the proportion of female employees in the sector is quite high: one out of every three employees is female. 92,000 female employees work in this sector.

En Çok Ücretli "Toplum Hizmetlerinde"

Ücretli 6 milyon nüfusun %38'inin yer aldığı "Toplum Hizmetleri", işçileşmenin en yüksek olduğu sektör. Bu daldaki 2,7 milyon iş sahibi nüfusun 2 milyon 250 binini ücretliler oluşturuyor. Belediye hizmetleri ile çeşitli devlet hizmetlerinin yer aldığı bu sektörde 413 bin kadın ücretli var. Türkiye'deki 910 bin kadın ücretlinin %45'i bu sektörde istihdam ediliyor.

The Greatest Number of Employees Work in Community Services

38% of the 6 million employees in Turkey work in the community services sector, which has the greatest proportion of hired labor. Of the 2.7 million people employed in this sector, 2,250,000 are employees. This sector covers municipal and various government services. 413,000 female employees work in the sector (45% of the 910,000 female employees in Turkey).

SENDİKAL YAŞAM / UNIONS

Sendikalaşmada Baraj Engeli

Her işkolundaki işçi ve sendikali sayısını, Çalışma Bakanlığı, her yılın Ocak ve Temmuz aylarında yayınladığı istatistiklerle belirliyor. Temmuz 1992'de yayınlanan istatistiklere göre, Türkiye'de 3 milyon 596 bin sigortalı işçi var ve bunların yüzde 63'ü sendika üyesi. Yani sendikasız 1 milyon 342 bin işçi var. 1982 Anayasası ile getirilen yeni düzen de az sendika ve "yeni girişlere kırmızı ışık" amacı üzerine kurulu. Sendikaların toplu sözleşme yetkisi alması, işkolundaki işçilerin

yüzde 10'unu üye yapması ön şartına bağlı. Ayrıca, toplu sözleşme yapılacak işyerinde de yüzde 51+1'lik üye çoğunluğu gerekli. 28 işkoluna ayrılan sendikal yapıda, işkollarında toplanan işçi sayılarının farklı olması, "yüzde 10" zorunluluğunu da her işkolu için farklı kılıyor. Örneğin, inşaat işkolunda örgütlenmek için en az 60 bin üye bulmak gereken bu sayı depoculukta 1100 dolayında. Bu durum eşitsizliğin de ötesinde, özellikle çok işçi çalışan işkollarında yeni örgütlenmeleri olanaksızlaştırıyor.

The "Quota" Barrier To Unionization

According to the July 1992 figures, there are 3,596,000 legally employed workers of which 63% are union members. In other words there are 1,342,000 non-union workers. The new order brought in by the 1982 Constitution seeks to limit both the creation of new unions and the expansion of the membership of existing unions. The authority of a union to enter into collective bargaining is dependent on two quotas: 1) at least 10% of the workers in

the entire sector in question must be members of that union; 2) at least (50%+1) of the workers in the particular work place must be members of the union. Because it is a percentage, the 10% quota results in a different number in each one of the 28 sectors. For example, in the construction sector there must be 60,000 members of a union before it can participate in collective bargaining, while in the storage sector only 1,100 are needed. Besides being unfair, this system effectively prevents the organization of new unions in sectors where the total number of workers is high.

%10 Barajı En Yüksek İşkolları / Sectors with The Highest Quotas

İŞKOLU ECONOMIC ACTIVITY	İŞÇİ SAYISI/ INSURED PERSONS	SENDİKALI/ UNION MEMBERS	%10'u/ 10% of Workers
İnşaat - construction	594.226	202.270	59.422
Metal - metal	452.541	330.196	45.254
Dokuma - textile	351.427	297.252	35.142
Ticaret, Eğitim - commerce	343.816	76.442	34.381
Gıda - food	248.592	236.917	24.859
Genel - public works	222.800	220.687	22.280
Petrol- petroleum	162.737	99.866	16.273
Konaklama - hotels etc.	153.168	113.776	15.316
Enerji - energy	147.452	126.302	14.745
Maden - mining	130.751	112.792	13.075

%10 Barajı En Düşük İşkolları / Sectors with the Lowest Quotas

Gazetecilik - journalism	6.778	4.387	678
Ardıye, depo - storage	11.368	8.422	1.137
Gemi - ship building	10.233	7.382	1.023
Hava - air transport	15.978	12.618	1.598
Haberleşme - communication	23.070	22.510	2.307
Basın, yayın - printing	26.368	5.167	2.637

İşkolları ve Sendikalaşma

Temmuz '92 verilerine göre 2.254.271 sendikalı işçi var. Bu sendikalıların %57'si 28 işkolunun beşinde toplanmış durumda.

Bunlar metal, dokuma, gıda, genel işler ve inşaat dallarıdır.

Tüm sendikalı işçilerin yalnızca %4,6'sını oluşturan 104 bin sendikalı işçi ise, 20 binden az sendikalı işçinin bulunduğu 10 işkolunda dağılmış durumda.

Bunlar; deri, basın-yayın, gemi, kara, deniz, hava taşımacılığı, ardiye, gazetecilik, sağlık ve kağıt işkollarıdır.

Belediyelerin ve devletin işveren durumunda olduğu işkollarında sendikalaşma oranı yüksek görünürken, dağınık ve küçük işletmelerin yaygın olduğu işkollarında sendikalaşma oranı düşüktür.

En Çok Sendikalı İşçi Bulunan İşkolları / Sectors with the Greatest Number of Union Workers

Metal - metal	330.196
Dokuma - textile	297.252
Gıda - food	236.917
Genel iş - public works	220.687
İnşaat - construction	202.270

En Az Sendikalı İşçi Bulunan İşkolları / Sectors with the Lowest Number of Union Workers

Gazetecilik - journalism	4.387
Basın, yayın - printing	5.167
Gemi - ship building	7.382
Kara taşımacılık - highway trans.	6.346
Deniz taşımacılık - shipping trans.	14.051
Hava taşımacılık - air transport	12.618
Sağlık - health	15.708
Kağıt - paper	15.795
Deri - leather	13.531

Sendikalaşma Oranı / Level of Unionization

En Yüksek: 5 Highest : 5 (%)		En Düşük: 5 Lowest : 5 (%)	
Genel iş - public works	99.80	Kara taşımacılığı - highway trans.	10.54
Milli savunma - army	98.04	Haberleşme - communication	22.2
Haberleşme - communication	97.57	Konaklama - hotels etc.	28.6
Şeker - sugar	93.85	Basın, yayın - printing	19.6
Gıda - food	95.30	Deri - leather	28.1

Sectors and Unionization

According to July 1992 data, there are 2,254,271 union workers. 57% of them are concentrated in 5 of the 28 sectors: metals, textiles, food, public works, and construction. 104,000 union workers (4.6% of the total) work in 10 sectors which have less than 20,000 union workers per sector. These are: leather, printing, ship building, air transport, shipping, trucking, storage, journalism, health, and paper.

There is a high level of unionization among state and municipal employees, but unionization is low in those sectors which are dominated by small businesses.

Grev Hakkı Yasaklarla Çevrili

Türkiye'de "grev hakkı", özellikle 1982 Anayasası ile birlikte önemli kısıtlamalar, tehditler altında.

Grev hakkı, kağıt üstünde var görünse de, uygulamada yüzbinlerce işçi için yok. Uygulamaları da her an etkisiz kılacak silahlarla işveren donatılmış durumda.

Bir kere sigortasız 1,5 milyon ücretli için ne sendika, ne grev hakkı sözkonusu. 1 milyon memur da aynı durumda. Sigortalı olan ama "sendikalı" olmayan 1,3

milyon için de sendikal haklar ve grev hakkı söz konusu değil.

Yüzde 10 ve yüzde 51 barajını aşamayanlar da bu haktan uzak.

Geride kalan 2 milyon sendikalı için grevin önünde yasaklar,

engellemeler var. Şu veya bu şekilde "grev yasağı" getirilen,

ya da yorumla yasak kapsamına sokulabilen işçi sayısı 1 milyon

300 bini taşıyor. İçinde grev yasağının yer aldığı işleri

barındıran işkollarındaki sendikalı işçi sayısı 820 bin.

Ancak bu işkolları içinde grev yasağı olmayan işler de var.

Örneğin petrol-kimya-lastikte sadece petrolde grev yasağı var.

The Right to Strike Strangled by Laws

The right to strike was severely restricted by the 1982 constitution. Even though it exists in theory, in reality the right to strike is denied to hundreds of thousands of workers. Moreover, employers possess the weapons to render strikes ineffective. First of all, union membership and striking are out of the question for the 1.5 million illegally employed workers and the 1 million civil servants. It is also impossible for the 1.3 million legally employed but non-union workers to strike.

There are obstacles and restrictions to prevent the 2 million unionized workers from striking. Even the unionized workers cannot strike unless they overcome the 10% and 51% barriers. The number of workers for whom striking may be considered forbidden is 1.3 million. There are 820,000 unionized workers in sectors in which there is prohibition against striking. There are however some areas within these sectors where striking is permitted. For example, in the Petroleum/Chemical/Tire sector, striking is only prohibited for petroleum workers.

Grev Yasağının Yer Aldığı İşleri Barındıran İşkolları / Sectors in Which There is a Prohibition on Striking

İŞKOLU ECONOMIC ACTIVITY	TOPLAM İŞÇİ (A) TOTAL WORKERS	SENDİKALI (B) UNION MEMBERS	B/A %
Madencilik - mining	130.750	112.792	86.3
Petrol, Kimya - petroleum	162.737	99.866	61.3
Banka, Sigorta - banking	79.768	64.459	84.6
Enerji - energy	147.452	126.302	85.7
Ticaret, büro - commerce	343.816	76.442	22.2
Kara taşımacılığı - highway	60.710	6.346	10.5
Demiryolu - railway	39.498	31.622	80.0
Deniz - shipping	29.343	14.051	47.9
Hava - air transport	15.978	12.618	79.0
Sağlık - health	32.780	15.703	49.0
Milli Savunma - national defence	39.780	39.003	98.0
Genel İşler - public works	222.800	220.687	99.0
TOPLAM / TOTAL	1.305.413	819.891	62.8

Grevde Rekor Yılı: 1990

Türkiye'de "grev hakkı" 1963'de çıkarılan bir yasayla tanındı. Grevler, özellikle 1970'li yılların sonlarında arttı ve 1980'de doruğa ulaştı. 12 Eylül 1980 askeri darbesiyle askıya alınan grev hakkı üç yıl süreyle kullanılmadı. 1982 Anayasası ve onun çerçevesinde hazırlanan anti-sendikal yasalarla iyice güdükleştirilen grev hakkı, tüm risklerine ve engellerine rağmen 1987-1990 arası yoğun biçimde kullanıldı. Öyle ki, 1990, grevde rekor yıl oldu.

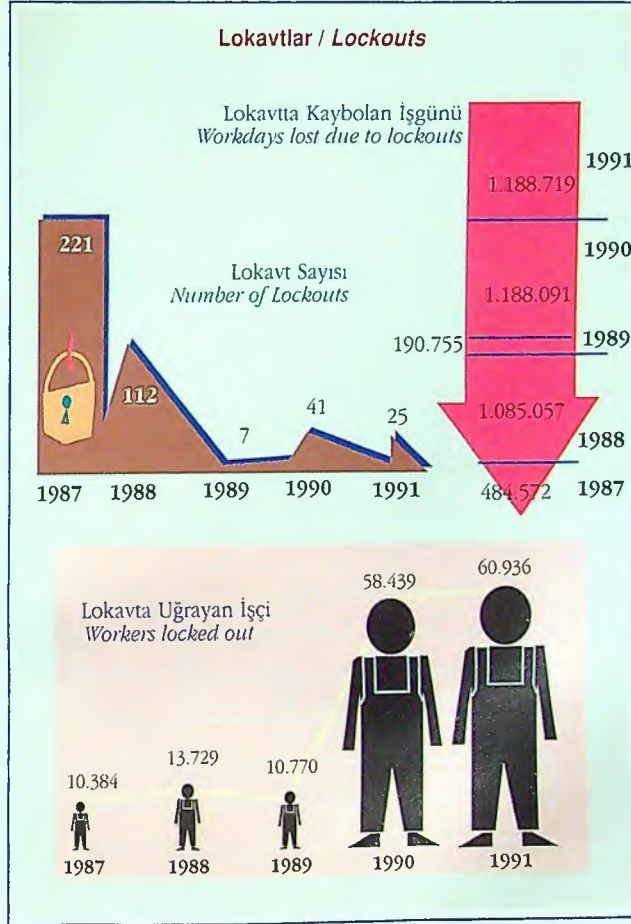
	Grevler / Strikes (1975-1991)		
	Grev Sayısı/ Number of Strikes	Katılan İşçi/ Number of Striking Employees	Grevde Kaybolan İşgünü (Bin) / Workdays Lost (thosand)
1975	116	13.708	669
1976	58	7.240	326
1977	59	15.682	1.397
1978	87	9.748	426
1979	126	21.011	1.147
1980	220	84.832	1.303
1981	0	0	0
1982	0	0	0
1983	0	0	0
1984	4	561	5
1985	21	2.410	194
1986	21	7.926	235
1987	307	29.734	1.962
1988	156	30.057	1.892
1989	171	39.435	2.911
1990	458	166.306	3.466
1991	398	164.968	3.809

1990 : A Record Year for Strikes

The right to strike was granted by the Collective Bargaining, Strike, and Lockout Act of 1963. The number of strikes particularly increased in the late 1970s and rose to a peak in 1980. The right to strike was suspended for three years after the military coup on September 12, 1980. The 1982 Constitution and the anti-union laws that followed imposed severe restrictions on strikes. In spite of the risks and obstacles, strikes were very common between 1987 and 1990, so much so that 1990 was a record year for the number of strikes.

Lokavtlarda Tırmanma

"İşçileri kapı dışarı etmek" anlamına gelen lokavt, 1963'te yürürlüğe giren Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası ile ayrıntılı bir biçimde düzenlenmişken 1982 Anayasası'nda, bir "Anayasa maddesi" olacak kadar kabul gördü ve yerini sağlamaştırdı. Anayasa'nın 54. maddesi "...işverenin lokavta başvurmasının usul ve şartları ile kapsam ve istisnaları kanunla düzenlenir" hükmü ile lokavtı Anayasa düzeyinde tanıdı. Lokavt uygulamasına özellikle 1987 sonrası hız verildi ve lokavtla işine son verilen işçi sayısı beş yılda 150 bini aştı. Özellikle, grevlerin arttığı 1990-1991'de lokavta uğrayan işçi sayısının da tırmandığı dikkat çekti.

Increase in Lockouts

The Collective Bargaining, Strike, and Lockout Act of 1963 regulated lockouts in a clear and detailed way. It was reinforced by article 54 of the 1982 Constitution, which states that lockouts, including all their conditions and methods, are to be regulated by law. Thus the lockout achieved the status of a constitutional right. Lockouts have markedly increased since 1987, and the number of employees losing their jobs as a result of lockouts has exceeded 150,000 in the last five years. The rise in lockouts in 1990 and 1991, years in which there were a lot of strikes, is particularly noteworthy.

Toplu Sözleşmeli İşçi 1,5 Milyonu Geçmiyor

Türkiye'de düzenli işi olan ücretli sayısı 6 milyon olmasına karşın, toplu pazarlık yoluyla ücreti belirlenenlerin sayısı, 1,2-1,5 milyon arasında. Memurlar, sigortasız işçiler, sendikasız işçiler, toplu pazarlık yetkisine çifte barajlarla ulaşamayan 4,5 milyon dolayındaki ücretli için toplu pazarlık hakkı kullanılamaz halde.

Toplu Sözleşme Yapan İşyeri ve İşçi Sayısı / Number of Enterprises and Laborers Covered by Collective Bargaining

TİS'den Yararlanan İşçi Sayısı (000) Laborers Covered by Coll. Barg. (000)		TİS'li İşyeri Sayısı Number of Enterprises	
1987	T	923	7623
	A	641	4895
	B	282	2728
1988	T	629	10576
	A	248	7000
	B	381	3576
1989	T	829	10329
	A	631	7706
	B	198	2623
1990	T	484	11399
	A	278	7799
	B	206	3600
1991	T	1089	13169
	A	631	7485
	B	458	5684

T: Toplam - total
A: Kamu - public
B: Özel - private ▲

Less than 1.5 Million Workers are Covered by Collective Bargaining

Only 1.2 to 1.5 million of the 6 million regular employees in Turkey enjoy the right to collective bargaining. Civil servants, non-union workers, and illegally employed workers are excluded from the collective bargaining system. In other words, 4.5 million employees cannot benefit from collective bargaining.

GELİR DAĞILIMI VE ÜCRETLER / INCOME DISTRIBUTION AND WAGES

Gelir Dağılımı Ücretlilerin ve Tarımın Aleyhine

Türkiye'de kapitalizmin hızlı gelişme sürecinin başlangıcı olan 1960'lerden bu yana gelir dağılımı tarımsal kesimin ve ücretlilerin aleyhine; kâr-faiz-rant sahiplerinin lehine gelişti. Özellikle 1980'li yıllarda, çiftçilerin ve ücretlilerin aleyhine bir gelir paylaşımı yaşandı. 1980'li yılların anti-demokratik siyasi ortamı, gelirin sermaye lehine bölüşümünde önemli bir etken oldu. Son otuz yılın analizi, maaş ve ücret geliri sahiplerinin 1960'larda ve 1970'lerde yüzde 20'lerden yüzde 30'lara yükselen payının 1980'lerde tekrar yüzde 20'lere düştüğünü gösteriyor.

Fonksiyonel Gelir Dağılımı / *Functional Income Distribution (1960-1990)*

Yıllar/ Years	Tarım / Agriculture (%)	Maaş ve Ücret / Wage and Salaries (%)	Kâr, Rant, Faiz/ Profit, interest, rent revenues (%)
1960	42.99	20.59	36.43
1965	35.83	27.01	37.17
1970	31.08	31.15	37.77
1975	30.76	31.51	37.73
1980	23.87	26.66	49.47
1985	19.85	18.16	61.99
1990	18.93	21.66	59.41

Kaynak / Source: S.Özmuçur

Changes in Income Distribution Unfavorable to Wage-earners and Agriculture

Since the 1960s, when the rapid growth of capitalism in Turkey began, income distribution has changed unfavorably for the agricultural sector and wage-earners. The changes in the last decade have been especially drastic. The anti-democratic political atmosphere of the 1980s was an important factor in the shift of income distribution in favor of capital. Analysis of the development during the last thirty years shows that wages and salaries as a percentage of GNP rose from 20% to over 30% during the 1960s and 70s, only to fall again to around 20% in the 1980s.

Büyük Sanayide Bölüşüm

Türkiye'nin 500 büyük sanayi firmasında ücretlilerin toplam katma değerden aldığı pay 1980'lerin sonlarına kadar geriledikten sonra 1988'den sonra görece bir artış gösterdi. Sanayi katma değerinden en büyük pay alan ise "faiz" oldu. "Rantiye" kesime yarayan 1980'ler, bankaların, finansçıların, her türlü rantiyenin gelirini katladıkları bir dönem oldu. Sanayi katma değerinin 1982'de yüzde 27,6'sı "faiz" olarak bölüşülürken, 1988'de bu pay yüzde 44'e kadar yükseldi. KİT'lerde bu pay yüzde 50'ye kadar çıktı.

En Büyük 500 Sanayi Firmasında Bölüşüm / Income Distribution in the Largest 500 Industrial Firms

	Ücret/ Wages	Faiz/ Interest	Kâr/ Profit	Kira/ Rent
1982	Toplam / Total 52.6	27.6	19.4	0.4
	Özel/Private 42.5	31.0	26.1	0.6
	KİT/Public 68.4	23.0	10.4	0.2
1985	Toplam / Total 40.4	24.6	34.5	0.5
	Özel/Private 39.4	36.2	23.7	0.7
	KİT/Public 41.3	14.6	43.9	0.2
1988	Toplam / Total 33.5	43.9	22.3	0.3
	Özel/Private 31.8	38.4	29.3	0.5
	KİT/Public 35.4	50.1	14.3	0.2
1990	Toplam / Total 59.9	30.5	9.2	0.4
	Özel/Private 48.5	24.8	26.2	0.5
	KİT/Public 76.0	38.4	-14.7	0.3

Kaynak / Source: ISO

Income Distribution in Large Industrial Firms

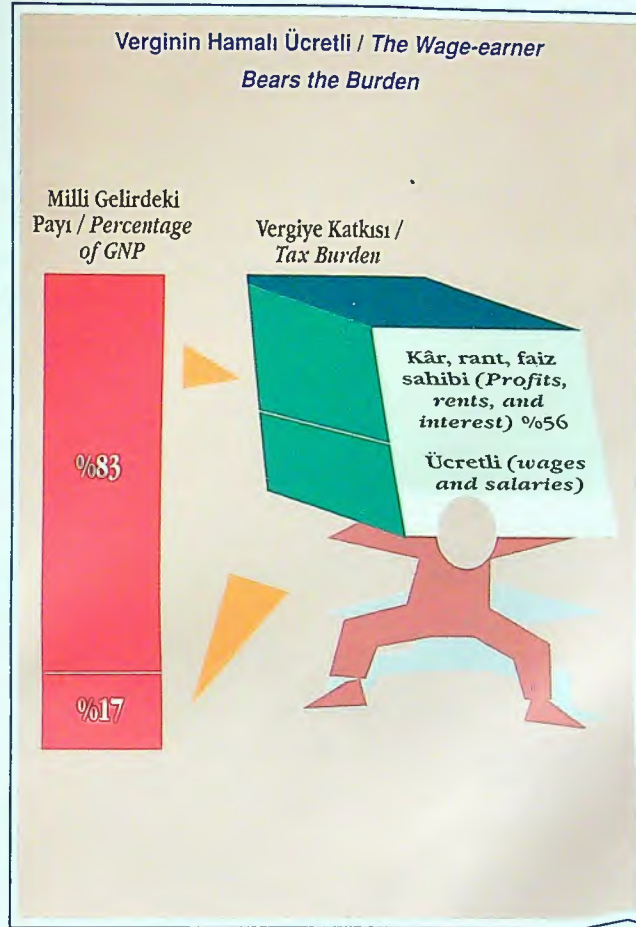
After a downward trend that persisted until the end of the 1980s, wages as a percentage of value added in Turkey's 500 largest industrial firms rose again slightly. However, the payment interest commanded the highest percentage of the value added produced in the industrial sector. The 1980s was a decade in which banks, financiers, and all other rentiers saw huge increases in their incomes. In 1982, interest payments represented 27.6% of the value added produced in the industrial sector. This figure had risen to 44% by 1988. In the public sector it rose to 50%.

Verginin Yarısı Ücretliden Alınıyor

1980'lerden 1990'lara Türkiye'de vergi yükü, dolaylı ve dolaysız vergilerle ücretliler üzerine kaydırıldı. Toplam vergi gelirleri içinde yüzde 44 paya sahip olan dolaysız vergiler içinde gelir vergisinin 1987'de yüzde 37'sini ücretliler öderken bu oran 1990'da yüzde 55'e yükseldi. Ayrıca, ağırlığını çalışanların oluşturduğu tüketici kesim üzerine yüklenen dolaylı vergilerin payı da yüzde 56'ya ulaştı. 1987 yılında yapılan bir araştırmaya göre dolaylı ve dolaysız toptan vergi yükünün yüzde 44'ünün ücretliler tarafından ödendiği görülüyor.

Oysa aynı yıl ücretli kesimin milli gelirden aldığı pay, yalnızca yüzde 17 düzeyinde gerçekleşmiş. Bu da ücretlilerin, milli gelir paylarının yaklaşık 2,5 katı bir vergi yükünün altında ezildiklerini ortaya koyuyor.

Oysa milli gelirin yüzde 83'üne el koyan faiz rant ve kâr sahiplerinin toplam vergi yükü içindeki payları yüzde 56.

Half of all Taxes Paid by Wage-earners

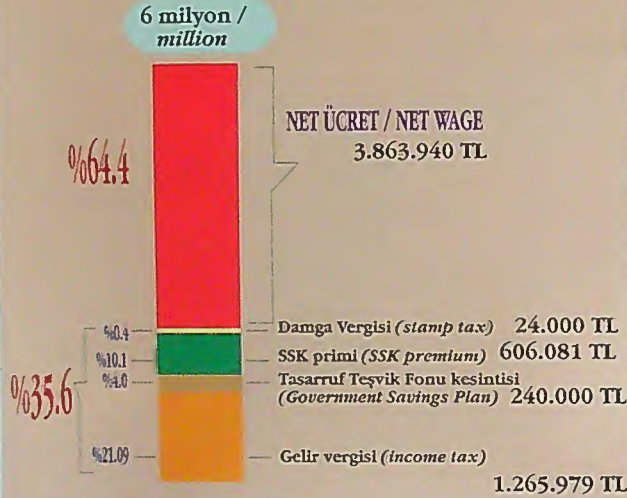
During the 1980s and 90s, the tax burden was laid upon the shoulders of wage-earners. Wage-earners paid 37% of the total income tax collected in 1987. In 1990, their share of the income tax burden was 55%. Furthermore, by 1990 indirect taxes had risen to the level of 56% of total tax revenues.

In 1987, wage-earners paid 44% of all taxes (direct and indirect). In the same year, wages represented only 17% of the GNP. Thus it is clear that wage-earners had to shoulder a tax burden 2.5 times larger than their share of the GNP. In contrast, receivers of rents, interest and profits, whose share of the GNP was 83%, only paid 56% of the total taxes collected.

Ücretin Üçte Biri Devlete

1992 Kasım ayında sigortalı olarak çalışan ve ayda 6 milyon alan bir işçi, ilk vergi diliminde olduğu düşünüldüğünde brüt ücretinin yüzde 21'ini gelir vergisi, yüzde 10'unun SSK primi, yüzde 4'ünü tasarruf teşvik fonu kesintisi ve binde 4'ünü de damga vergisi olarak devlete veriyor. Böylece net olarak eline brüt ücretinin yüzde 64,4'u geçebiliyor. Bu ücretli, 4 milyon 329 bin liralık SSK tavan matrahına göre %14 oranında 606.081 lira prim ödüyor; brüt ücretinin yüzde 4'ü oranında 240 bin lira tasarruf teşvik kesintisi veriyor. Bu iki kesinti ile birlikte 90 bin liralık genel indirim brüt ücretten düşüldüğünde, brüt ücretin 5 milyon 63 bin liralık bölümünden gelir vergisi kesiliyor. Ancak yılbaşından yıl sonuna kadar yüksek vergi dilimine giren ücretlinin, net ücretinde de düşüşler oluyor.

Aylık 6 Milyon Brüt Ücretin Ne Kadarı Devlete Gidiyor? (Kasım 1992) / How Much of a 6 Million TL Wage Goes to the Government? (November 1992)

Yıllık Gelir Vergisi Oranları / 1992 Tax Rates

milyon / Income in millions of TL	% Kesinti / Deduction
20 milyona kadar (up to 20 million)	25
20- 40	30
40-80	35
80-160	40
160-320	45
320 ve üzeri (over 320)	50

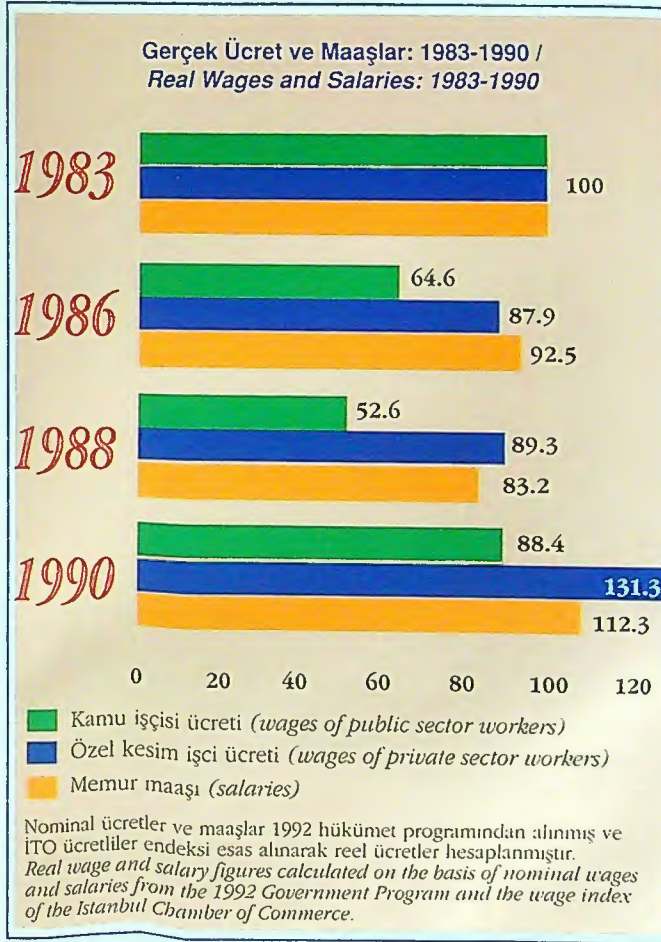
One Third of all Wages Goes to the Government

Under current conditions (November 1992), a worker whose gross wage is 6 million TL per month and who is covered by the social security system, has to pay 21% of his or her wage as income tax, 10% for social security, 4% to the mandatory savings plan, and 0.4% for "stamp tax". Only 64.4% of the gross wage actually reaches his or her pocket.

This wage-earner 606,081 TL (14% of his or her SSK maximum tax base figure of 4,329,000) for social security. He or she pays 240,000 TL to the mandatory savings plan. After the 90,000 TL "general" deduction, the amount subject to income tax is 5,063,000 TL. This puts him in the lowest tax bracket which is currently 25%. However, when he or she receives a raise during the year it may put him or her into a higher tax bracket.

Ücret ve Maaşların Kara Yılları: 1980'ler

1980'li yılların büyük bir kısmında ücretler enflasyonun gerisinde kaldı. Reel ücretlerdeki bu gerileme 1988 yılına kadar sürdüktan sonra, bu yıldan itibaren düzelmeye başladı. Ancak, işverenler ücretlerdeki reel artışa, işten çıkarmalarla karşılık verdiler. Tensikatlar yoluyla işçi maliyetlerini aynı düzeyde tutmayı deneyen işverenler, bu amaçlarına büyük ölçüde ulaştılar.

The 1980s: Hard Times for Wage and Salary Earners

For most of the 1980s, wages lagged behind inflation. Real wages declined steadily until 1988, though they have begun to increase since then. However, employers have responded to this increase by decreasing their numbers of employees. They have been to a large extent successful in their aim to keep labor costs constant in the face of rising wages.

Asgari Ücret Dalgalı!..

Türkiye’de sanayi ve hizmet sektörü için tesbit edilen asgari ücretlerin satın alma gücünün son derece düşük olmasına rağmen yine de reel olarak 1980'deki düzeyinin altına düşmediği görülüyor. Ancak 12 yıllık süre içinde reel asgari ücrette önemli dalgalanmalar göze çarpıyor. 1980 yılına göre asgari ücretin satın alma gücünün en düşük olduğu yıl 104,2 ile 1982 olurken en yüksek satın alma gücünün 133,7 ile 1991 olduğu görülüyor. 1992 için tesbit edilen asgari ücret ise 1983'teki satın alma gücünün hayli altına bulunuyor.

Yıllık Ortalama Cari ve Reel Asgari Ücretler (1980-1992)
(TL/gün) / Average Nominal and Real Minimum Wages
for 1980-1992 (in TL/day)

Yıllar/ Years	Cari Asgari Ücret (*) Nominal Min. Wage	İTO Tük. Fiyat End. 1980=100 ICC Consumer Price Index	Reel Asgari Ücret Endeksi / Index of Real Min.
1980	180.0	100.0	100.0
1981	282.0	135.2	115.8
1982	341.9	182.2	104.2
1983	540.0	233.2	128.6
1984	748.1	334.9	124.1
1985	958.1	480.9	110.6
1986	1380.0	654.0	117.2
1987	1927.0	942.7	113.5
1988	3337.0	1663.8	111.3
1989	5575.0	2862.0	108.1
1990	10.125.0	4748.2	118.4
1991	19.175.0	7967.8	133.7
1992	26.700.0	12.596.0	117.7

(*) Asgari ücretinin günlük ortalama gelininin yıllara göre gelişimi bulunurken, asgari ücretin yürürlükte olduğu ay sayısına göre asgari ücretler ağırlıklandırılmıştır.
Although they are listed by year, minimum wages have been indexed according to the number of months they were in effect.

One Third of all Wages Goes to the Government

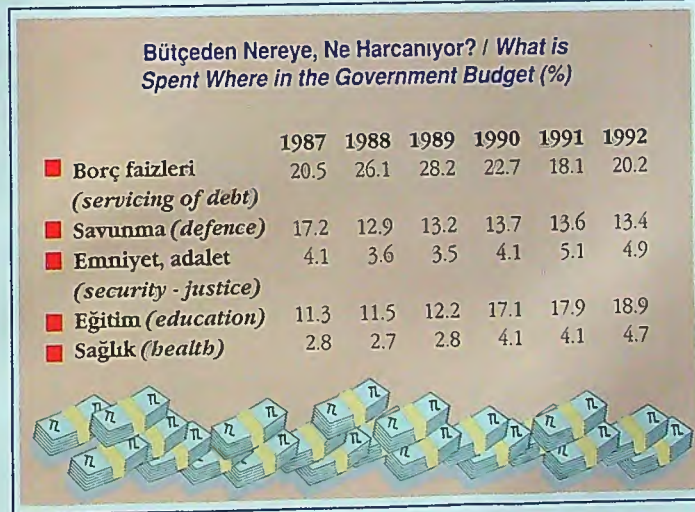
Even though the buying power of minimum wages in Industry and the service sector is extremely low, in real terms, minimum wages have not fallen below the 1980 level. However, the fluctuations in the level of real income over the last twelve years have been quite pronounced. The lowest level of the real minimum wage index since 1980 was 104.2 in 1982; the highest was 133.7 in 1991. The projected figure for 1992 is well below the 1983 figure.

Bütçe Harcamaları Ücretlilerin Aleyhine

Bütçe harcamaları, gelirin yeniden dağılımında **önemli bir role sahiptir**. Harcamalardan sağlık, eğitim, kültür gibi alanlara ayrılan payın niceliği, emekçiler açısından önemlidir. Bu pay, 1980'li yıllar boyunca sürekli küçüldü ve bütçe yoluyla gelirin yeniden dağılımında ücretli kesim yine zararlı çıktı. Buna karşılık, son yılların bütçelerinde "borç faizleri" önem kazanmaya başladı. Böylece bütçe yoluyla da gelir dağılımı "rantiyeler" lehine bir gelişim gösterdi.

Government Expenditures Become Unfavorable to Employees

Government expenditures play an important role in the redistribution of income. The amount spent in areas like health, education, and culture are important to working people. Government expenditures in these areas shrank steadily throughout the 1980s. Thus the working class once again came out the loser in the redistribution of income. In contrast, the payment of interest on state debts has commanded an increasing share of the budget. Thus government expenditures favor the rentiers in terms of distribution of income.

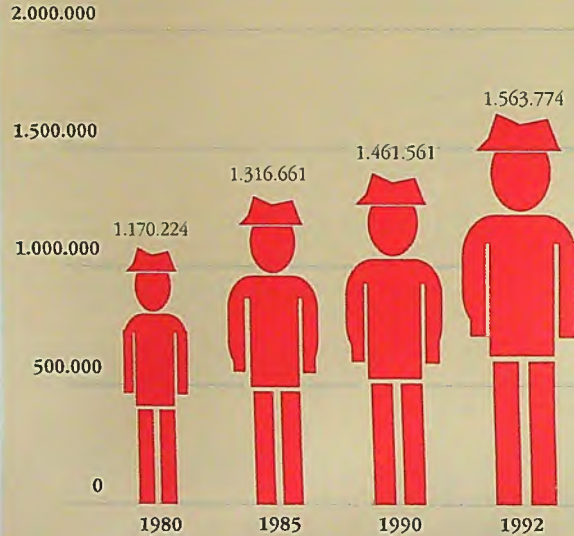

MEMURLAR / CIVIL SERVANTS

1,6 Milyon Memur

Memur sayısı 1980-1990 döneminde yüzde 25'lik bir artışla 1 milyon 170 binden 1 milyon 461'e çıktı. 1992'ye gelindiğinde ise memur sayısı 1 milyon 564 bine yaklaştı. Memur sayısı, 12 Eylül askeri döneminde sabit tutulmaya çalışılırken 1983'ten, yani ANAP iktidarı döneminden itibaren hızla artmaya başladı. Yine de memurun hizmet verdiği nüfus dikkate alındığında önemli bir memur kadrosu ve artışı olmadığı görülüyor. 1980'de her 10 memur 382 kişiye hizmet verirken 1990'da bu sayı 386'ya çıktı.

Memur Sayısı ve Nüfus (1980-1992) /
Number of Civil Servants, 1980-1992

Memur başına nüfus /
number of
citizens per
civil servant

38.2

38.5

38.6

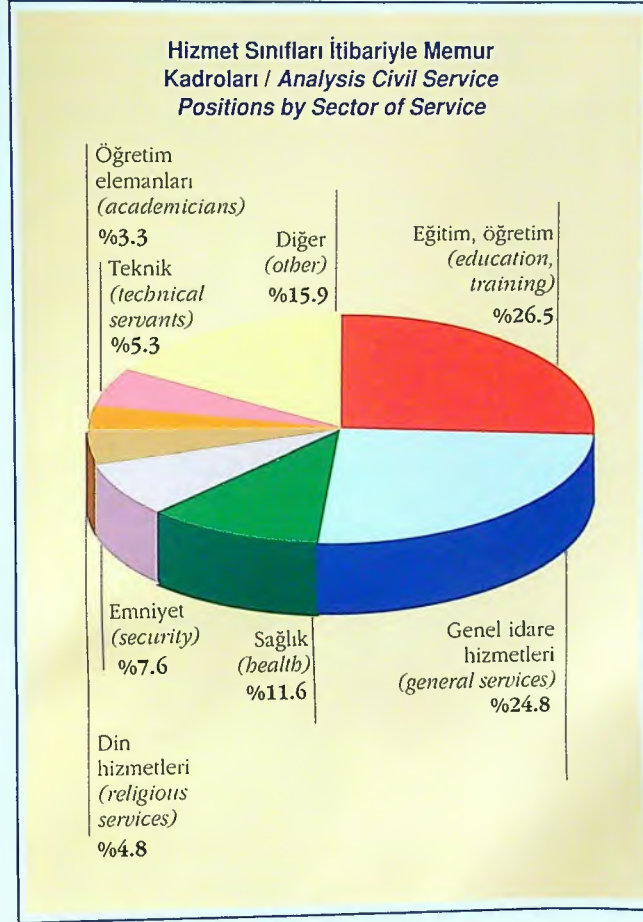
37.5

1,6 Million Civil Servants

The number of civil servants rose 25% between 1980 and 1990 to reach the figure of 1,461,000. The current figure (1992) is 1,564,000. While the number of civil service positions was held fairly constant following the military coup of 1980, it began to increase in 1983 with the beginning of the ANAP (Motherland Party) government, and has continued to grow since then. However, the ratio of civil servants to population has remained almost constant.

Öğretmenler, Sağlıkçılar, Polisler...

Sayıları 1,6 milyon dolayında olan memur kadrolarının hizmet sınıflarına göre dağılımına bakıldığında, her 100 memurdan 26'sının eğitim-öğretim hizmetlerinde, 25'inin de genel hizmetler dalında yer aldığı görülüyor. Her 100 memurun ancak 12'si sağlık sektöründe yer alırken, emniyet sınıfında yer alanlar yüzde 8'e yaklaşıyor. Memurların sektörel dağılımına, nüfus açısından bakıldığında her 75 kişiye 1 öğretmen; her 115 kişiye de 1 sağlık personelinin düştüğü görülüyor. 127 bin emniyet görevlisi toplam memurların yüzde 8'ine yakın. Her 216 kişiye 1 emniyet görevlisi düşüyor.

Teachers, Health Care Employees, Police

26% of the nearly 1.6 million civil servants are employed in education, 25% are in general services, while only 12% are employed in health care. Nearly 8% are police or security personnel. When these figures are compared to population, it is seen that there is one teacher for every 75 persons, 1 health care worker for every 115 persons, and 1 police or security person for every 216 persons in the country.

Memurların Çoğunluğu Orta Dilimden

Memurlar arasında, piramidin üst dilimlerinde yer alanlar, toplamın yüzde 11'inde kalırken çoğunluğu 5. ve 9. derece arasında kalanlar oluşturuyor. Bu orta dilimdeki memurlar, toplam memurların yüzde 56,6'sını oluşturuyorlar. Memurların en yoksullarını oluşturan 11. derece ile 15. derece arasındaki 185 bin "bordro mahkumu", toplam memurların yüzde 9,5'ini oluşturuyor.

Memurlar ve Dereceleri / Numbers and percentages of civil servants per Pay Grade

Derece / Grade	Memur Sayısı / Number
1	108.537
2	74.830
3	106.913
4	121.298
5	225.653
6	152.767
7	222.368
8	168.539
9	167.454
10	144.898
11-15	185.017
Toplam / Total:	1.678.274

Most Civil Servants in Middle Pay Grades

While 11% of civil servants are in the top pay grades, most of them (59%) are in middle grades (5 to 9). Those in the lowest pay grades (11 to 15), who may be called "victims of the payroll", make up 9.5% of the total.

İŞ KAZALARI / WORK INJURIES

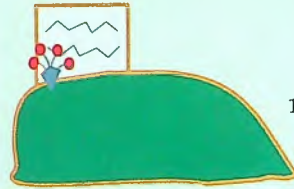
En Riskli Meslekler; İnşaat, Kömür ve Metal

Sosyal Sigortalar Kurumu verilerine göre 1991 yılında Türkiye genelinde 135.578 iş kazası, daimi işgöremezlik ve ölüm olayı meydana geldi. Tüm bu olayların toplam sigortalı sayısına oranı ise yüzde 3,76 gibi yüksek bir düzeyde gerçekleşti. Bir başka deyişle, 1991 yılı içinde her 100 sigortalıdan yaklaşık 4 tanesi iş kazası geçirdi, çalışamaz duruma geldi ya da hayatını kaybetti. En fazla sayıda iş kazasının gerçekleştiği işkolu 23.990 olayla inşaat sektörü oldu.

Bu sektörde çalışan her 100 kişiden 4,36'sının başına bir kaza geldi. Bu arada yalnızca 635 sigortalının bulunduğu "Balıkçılık" işkolu da 93 olay ve yüzde 15'e yakın bir oranla çalışanların en fazla kaza geçirdiği işkolu oldu. Onun dışında sigortalıların yüzde olarak en fazla kazaya uğradıkları sektörler yüzde 12 civarındaki oranlarıyla kömür madenciliğini, metal eşya imalatı ve metal ana sanayi oldu.

İş Kazası, Daimi İş Göremezlik ve Ölüm Olaylarının En Fazla Görüldüğü 10 İşkolu / The 10 Sectors with the Highest Number of Accidents Resulting in Injury, Disability and Death (1991)

Faaliyet Kolu / Sector	Olay Sayısı / Number of Cases	Olay Sayısının İşkolu Toplam Çalışanlarına Oranı (%) / Number of Accidents per Number of Workers (%)
1 İnşaat (construction)	23.900	4.36
2 Metal eşya imalatı (metal fabrication)	15.195	12.78
3 Kömür madenciliği (coal mining)	13.709	12.90
4 Ulaştırma araçları (vehicle manufacturing)	8.910	4.67
5 Dokuma (textiles)	8.620	4.52
6 Makina imalat ve tamir (machinery manufacturing and repair)	8.282	7.97
7 Metal ana sanayi (metal production)	7.558	11.37
8 Taş, toprak, kil, kumdan imalat (stone and gravel)	6.765	7.22
9 Gıda (food)	5.422	2.78
10 Nakliyat (transport)	4.293	2.34

Tüm işkolları toplamı / Total of all sectors

135.578 3.76

Highest Risk Occupations: Construction, Coal Mining, and Metal Product Fabrication

According to SSK figures, in 1991 there were 135,578 work related accidents resulting in serious injury, permanent disability or death. This high number represents 3.62% of those covered under the social security system. Put another way, in 1991, nearly 4 out of every 100 participants in the social security system was injured, disabled, or killed through an accident in the workplace. The highest sector for number of work related accidents was construction, with 23,900. Out of every 100 people working in the sector, 4.36 were injured or killed. Fishing, with only 635 workers under social security, was the sector with the highest percentage of accidents per number of workers. Among fishermen, there were nearly 15 accidents per 100 workers in 1991.

Madenciler Meslek Hastası...

1991 yılında tüm işkollarında toplam olarak 1.158 sigortalı meslek hastalığına yakalandı.

Toplam sigortalı sayısına bakıldığında her 10 bin kişiden 3,71'i meslek hastalığından dolayı SSK'ya başvurmuş oldu. Yine geçen yıl kömür madenlerinde çalışan 500 kişi meslek hastalığına yakalanırken, bunların oranı işkolunda çalışanların toplamı içinde 10 binde 47'ye ulaştı. Kömür madenlerini meslek hastalığı konusunda ulaştırma araçları ve inşaat sektörü izledi.

Hastalanan kişi sayısının çalışanlara oranına bakıldığında 58 olay ve 10 binde 10,86'lık oranla ecza ve kimyevi maddeler sektörünün kömür madenciliğinden sonra geldiği görülüyor.

En Fazla Meslek Hastalığı Görülen 10 İşkolu / The Top Ten Sectors for Occupational Disease (1991)

Faaliyet Kolu / Sector

Faaliyet Kolu / Sector	Olay Sayısı / Number of Cases	Olay Sayısının İşkolu Toplam Çalışanlarına Oranı (10,000'de) / Number of Cases per 10,000 workers
1 Kömür madenciliği (coal mining)	500	47.06
2 Ulaştırma cihazları (vehicle manufacturing)	120	6.29
3 İnşaat (construction)	107	1.94
4 Ecza ve kimyevi maddeler (drug and chemical manufacturing)	58	10.86
5 Elektrikli ve mak. cihaz imalatı (manufacturing of electrical machinery)	44	8.69
6 Metal ana sanayii (metal production)	39	5.87
7 Taş, toprak, kil ve kumdan imalat (stone, sand and gravel)	37	3.95
8 Metal eşya imalatı (metal fabrication)	35	2.94
9 Makina imalat ve tamir (machinery manufacturing and repair)	34	3.27
10 Dokuma (textiles)	25	1.31

Tüm işkolları toplamı / Total of all sectors

1.158 3.21

Coal Mining Number One for Occupational Disease

In 1991 there was a total of 1,158 people covered by social security who were effected by disease resulting from their occupation. For every 10,000 participants in the system in general, 3.71 people applied to social security institutions for benefits as a result of an occupational illness. However, for coal miners this ratio was much higher than average. There were 500 reported cases for every 10,000 miners. The vehicle manufacturing and construction sectors followed the coal mines in number of cases of occupational illness. In terms of the ratio of cases of illness to number of workers, the sector ranking second to mining was drug chemical manufacturing, with 10.86 cases per 10,000 workers.

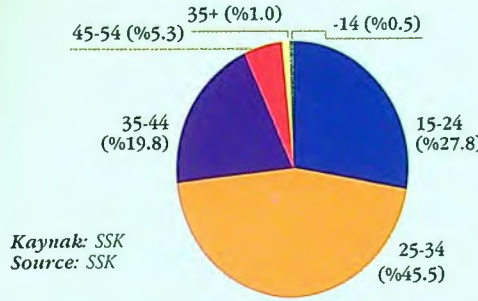
İş Kazaları En Çok Sabah Saatlerinde Oluyor

İş kazasına uğrayan sigortalıların iş gruplarına bakıldığında en fazla 25-34 yaşları arasındaki çalışanların kazaya uğradıkları görülüyor.

25- 34 yaş arasındakiler, iş kazalarının neredeyse yarısına uğrarken, 15-24 yaş grubunun kazalar içindeki payı da yüzde 30'a yaklaşıyor. Çalışma süresine göre kazalara bakıldığında ise en fazla kazaya uğrayan grubun işyerinde yeni deneyim kazanmaya başlayan 3 ay-1 yıl arası çalışma süresi olan kişiler olduğu görülüyor. Her 4 iş kazasından birinin kurbanı bu gruptakiler. Kazaların dörtte biri ilk saat içinde gerçekleşirken, yüzde 14,2'si ikinci, yüzde 16,1'i üçüncü saat içinde meydana geliyor.

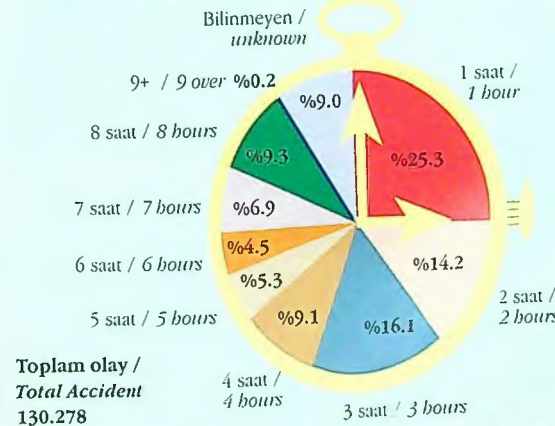
Böylece ilk üç saat içinde meydana gelen kazalar toplam kazaların yüzde 55,6'sını oluşturuyor.

İş Kazası ve Meslek Hastalıklarının Yaş Gruplarına Göre Dağılımı / Distribution of Work Related Accidents by Age Group (%) (1990)

Kaynak: SSK
Source: SSK

İş Kazalarının Meydana Geldiği İş Saatlerine Göre Dağılımı / Professional Accidents by the working hours (%) (1990)

Toplam olay /
Total Accident
130.278

Most Work Related Accidents Happen in the Morning

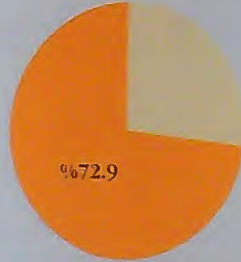
Almost half of those involent in accidents on the job are in the 25 to 34 age group. The 15 to 24 age group ranks second, accounting, for nearly 30% of those injured in the workplace. When accident are analyzed according to length of employment, it is seen that those who have been on the job for 3 to 12 months are the most likely to be involved in accidents. One out of four of those injured in the workplace fall in this category. The analysis of work related accidents by hours is also interesting. One out of four accidents occurs in the first work hour of the day. 14.2% happen in the second hour at work, and 16.1% in the third hour. 55.6% of all accidents at work happen in the first three hours, when workers are most likely to be sleepy.

SOSYAL GÜVENLİK / SOCIAL SECURITY

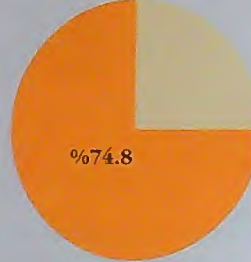
Türkiye Nüfusunun Dörtte Biri Sigortasız

Sosyal Sigortalar Kurumu, Emekli Sandığı, Bağ-Kur ve özel sandıklardan oluşan sigorta sistemi Türkiye nüfusunun yüzde 72,9'unu şemsiyesi altına alıyor. Tüm sigortalılar içinde sağlık hizmetinden yararlananların oranı ise yüzde 75'e yaklaşıyor. Sonuç olarak, Türkiye nüfusunun yüzde 54,5'i sağlık sigortası kapsamına girerken nüfusun neredeyse yarısının sağlık konusunda hiç bir güvencesi bulunmuyor. Sigorta kapsamına girenlerin yüzde 20'lik bölümü aktif sigortalılardan oluşurken, yüzde 7,4'ü sigorta kurumlarından aylık olan emekli, dul ve yetimler. Geriye kalan yüzde 72,4 oranına tekabül eden 29,8 milyon kişi ise aktif sigortalı ve aylık alanların bağımlılarından oluşuyor.

Toplam Nüfus İçinde Sigorta Şemsiyesinden Yararlananlar / Percentage of the Population Covered by Social Security (%) (1990)

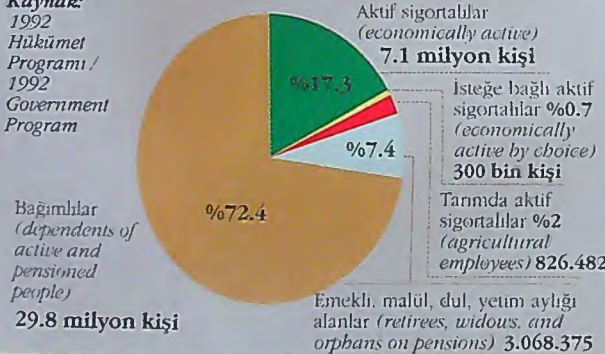

Toplam Sigortalılar İçinde Sağlık Hizmetinden Yararlananlar / Percentage of Insured People Benefiting from Health Coverage (%) (1990)

Sosyal Güvenlik Hizmetinden Yararlananların Durumlarına Göre Dağılımı / Distribution of Those Covered by Security System (%) (1990)

Kaynak: 1992 Hükümet Programı / 1992 Government Program

One Out of Four Turkish Citizens Not Covered by Social Security

The Turkish social security system, covers 72.9% of the population. Of those covered by the social security system, the number receiving health benefits is not quite 75%. Thus, only 54.5% of the population is actually covered by national health insurance. In other words, practically half of the population has no guarantee of access to health care.

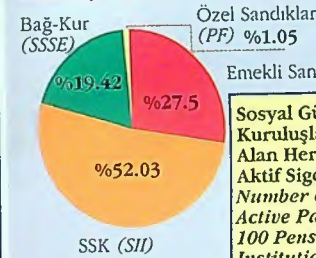
Of those covered by social security, 20% are economically active. Retired persons, widows, and orphans who draw a pension from the social security institutions make up 7.4% of the total persons covered. The remaining 72.4% is made up of dependents of active and pensioned people.

Her Dört Aktif Sigortalıya Bir Aylık Sahibi Düşüyor

Sosyal güvenlik kuruluşlarından aylık alan emekli, dul ve yetimlerin yüzde 52,03'ü SSK'den, yüzde 19,42'si Bağ-Kur'dan yüzde 27,5'i de Emekli Sandığından aylığını alıyor. Bu kuruluşlara prim ödeyen aktif sigortalıların ise yüzde 46,1'i SSK'ya, yüzde 34,1'i Bağ-Kur'a, yüzde 18,7'si de Emekli Sandığı'na primlerini yatırıyor. Genel olarak bakıldığında tüm kuruluşlarda ortalama olarak aylık alan her 100 kişiye karşılık 362,8 kişi prim ödüyor.

Aylık alanlara karşı prim ödeyenlerin sayısının en yüksek olduğu kurum ise Bağ-Kur. Bağ-Kur'dan aylık alan her 100 kişiye karşılık 474,1 kişi, SSK'da 239,2 kişi ve Emekli Sandığı'nda 183,7 kişi prim ödemesinde bulunuyor.

Sosyal Güvenlik Kurumlarından Aylık Alan, Emekli, Malul, Dul ve Yetimler / Distribution by Institution of Those Receiving Pensions from Social Security Institutions

Toplam / total:
3.068.375

Sosyal Güvenlik Kuruluşlarından Aylık Alan Her 100 Kişiye Düşen Aktif Sigortalı Sayısı /
Number of Economically Active Participants per 100 Pensioners (by Institution)

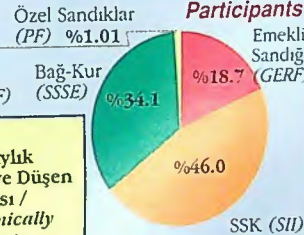
Toplam / Total: 362.8
Emekli Sandığı: 183.7
SSK : 239.2 Bağ-Kur: 474.1

One Pensioner for Every Four Economically Active Persons in the System

52.03% of the retirees, widows, and orphans supported by social security institutions receive their pension from SSK; 19.42% from Bağ-Kur, and 27.5% from Emekli Sandığı.

However, 46.1% of economically active persons in the system pay premiums to SSK; 34.1% to Bağ-Kur, and 18.7% to Emekli Sandığı. Looking at the system as a

Aktif Sigortaların Kurumlara Dağılımı / Distribution by Institution of Economically Active Participants

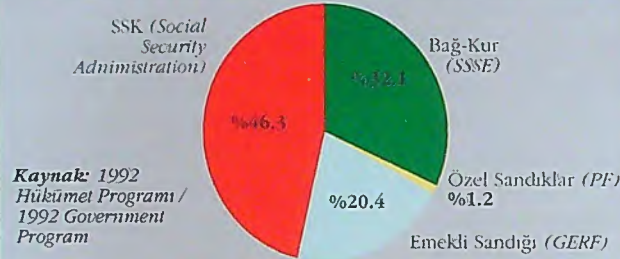
Toplam / total:
8.280.454

whole, there are 362.8 people paying premiums for every 100 people receiving pensions. The institution with the highest ratio of premium payers to those receiving pensions (474.1 to 100) is Bağ-Kur. The ratios for SSK and Emekli Sandığı are 239.2 to 100 and 183.7 per 100 respectively.

En Ağır Yük SSK'nın

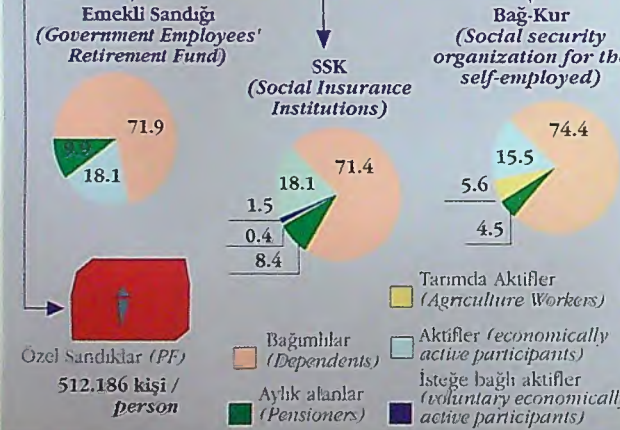
Türkiye'de sosyal güvenlik sistemi içinde en büyük pay ve görev Sosyal Sigortalar Kurumu'na düşüyor. Toplam sigorta şemsiyesinden yararlananların yüzde 46,6'sı SSK bünyesinde bulunurken, Bağ-Kur'luların oranı yüzde 32,4, Emekli Sandığı'na üye olanlar yüzde 20,7 düzeyinde. Emekli Sandığı ve SSK'dan faydalananların yüzde 18'lik bölümü, Bağ-Kur'luların yüzde 4,5'i kurumlarından emekli, dul ya da yetim aylığı alıyor.

Türkiye'de Sosyal Güvenlik Kurumlarından Yararlananlar / Number of Persons in Social Security System (1990)

Kaynak: 1992 Hükümet Programı / 1992 Government Program

Toplam Sigorta Kapsamındakiiler / Number of Participants in the Social Security System: 41,197,499 kişi /persons

Özel Sandıklar (PF) 512.186 kişi / person

Bağ-Kur (Social security organization for the self-employed)

Emekli Sandığı (Government Employees' Retirement Fund)

SSK (Social Insurance Institutions)

Tarımda Aktifler (Agriculture Workers)

Aktifler (economically active participants)

İsteğe bağlı aktifler (voluntary economically active participants)

Bağımlılar (Dependents)

Aylık alanlar (Pensioners)

SSK The Largest Institution in the System

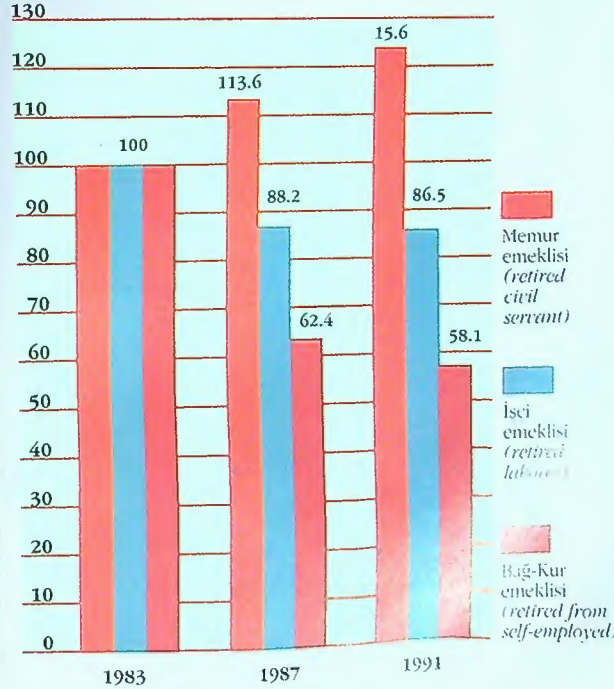
SSK (Social Insurance Institutions) plays the largest role in the social security system in Turkey 46.6% of all those benefiting from the system are covered by SSK. Bağ-Kur (social security organization for the self-employed) covers 32.4%, and Emekli Sandığı (government employees' retirement fund) covers 20.7%. The percentage of participants who are paying premiums into the system is 18.1% for SSK and Emekli Sandığı, and 15.5% for Bağ-Kur. The percentages of retirees, widows, and orphans receiving monthly benefits from Emekli Sandığı, SSK, and Bağ-Kur are 9.9%, 8.4%, and 4.5% respectively.

Emeklinin Zor Yılları

Türkiye'deki gelir bölümündeki bozukluktan, çalışanlar kadar emekliler de paylarını alıyorlar.

1980'li yıllardan 1990'lara memur emeklisi reel gelirini görece koruyup hatta bir miktar artırmasına karşılık, aynı yıllarda işçi emeklileri ve esnaf emeklilerinin gelirlerinin gerilediği görüldü. 1983-1991 döneminde, en yüksek emekli aylığı alan emeklilerden, memur emeklisi reel gelirini yüzde 25 arttırırken işçi emeklisi yüzde 15'lik, esnaf emeklisi ise yüzde 42'lik gelir kaybına uğradı.

En Yüksek Emekli Aylıklarında Reel Değişim / Real Change in the Highest Retirement Pensions (by Category)

Tough Times for Retirees

Retired people suffer as much as working people do from the inequalities of income distribution in Turkey. While the real income of retired civil servants showed an increase over the last ten years, the real retirement income of laborers and self-employed persons shrank. During the 1983-1991 period, among those with the highest retirement pensions in each category, civil servants received a 25% increase in real income, while laborers saw a loss of 15%, and the self-employed lost 42%.

SANAYİ / INDUSTRY

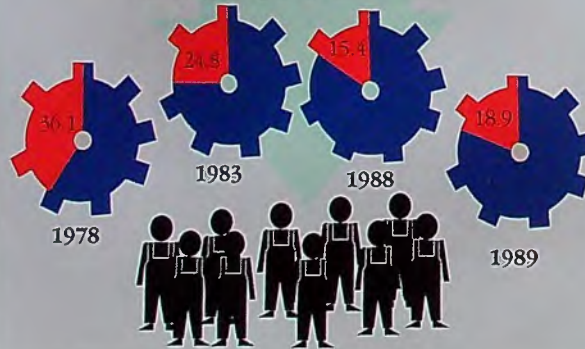
Sanayi İşçisi Hızla Yoksullaştı

Türkiye imalat sanayiinde 1978-1989 döneminde işçilerin önemli gelir kayıplarına uğradığı görülüyor. 1978'den 1989'a kişi başına yaratılan katma değerde yüzde 84'lük artış olmasına karşılık reel ücretlerin aynı dönemde düşüş gösterdiği, dolayısıyla sanayi işçisinin hızla yoksullaştığı ortaya çıkıyor. Katma değer 1978'de yüzde 36'sını alan ücretli kesim, uğradığı kayıplar sonucu 1988'de yüzde 15,4'lük bir paya rıza gösteriyor. Ücretlerin yeniden yükselme trendine girdiği 1989'da bu pay yüzde 19'a çıktı. İmalat sanayiinde 1978'de 767 bin kişi çalışıyordu. 1989'da bu sayı 1 milyon 21 bin oldu. 11 yılda artış yüzde 33.

İmalat Sanayii Genel / Total Manufacturing Industry

Brüt katma değer içinde ücretin payı (%) Share of wages in value added

Industrial Workers Rapidly Impoverished

It is clear that manufacturing workers in Turkey experienced a significant loss in income during the 1978-1989 period. Although the value added per worker increased by 84% during the period, real wages decreased. Workers earned 36% of the value added created in this sector in 1978, but only 15.4% in 1988. In 1989, when wages began to increase, their share of value added rose to 19%. In 1978, there were 767,000 people employed in the manufacturing sector. This figure rose to 1,021,000 in 1989 representing an increase of 33%.

Bölüşümde Adaletsizlik Rekoru Kimya-Petrolde

1978'den 1989'a bölüşümün en çok bozulduğu sanayi dalı petrol - lastik - kimya oldu. Bu dalda 1978'de yüzde 25 olan ücretlerin katma değer içindeki payı, 1989'da yüzde 9,4'e geriledi. Gıda sektörü, sömürü oranının en çok yükseldiği ikinci alt dal oldu. Bu sektörde de ücret, katma değer oranı 1978'de yüzde 39,5 iken 1989'da yüzde 18,1'e kadar geriledi. Taşa, toprağa dayalı sanayii, metal sanayii, bölüşümün işçiler aleyhine geliştiği diğer önemli alt dallar oldu. Öte yandan 1978-1989 döneminde işçi başına katma değerinin en çok yükseldiği sektörler petrol-kimya (%191,5), gıda (%96,8), toprak sanayii (%84,4) oldu. En düşük verimlilik artışları ise ağaç ve dokuma sektörlerindeydi.

Sanayide Bölüşüm ve Sektörler / Income Distribution in Manufacturing Industry and the Sectors

SEKTÖR / SECTOR	Ücret /	Katma Değer /
	Wages	Value Added
	1978	1989
■ Petrol - kimya - lastik <i>petroleum - chemical - rubber</i>	25.0	9.4
■ Gıda - içki <i>food - beverage</i>	39.5	18.1
■ Taşa, toprağa dayalı sanayii <i>non-metallic mineral prod.</i>	38.6	21.4
■ Metal ana sanayii <i>basic metal industry</i>	34.7	21.7
■ Madeni eşya - otomotiv <i>metal products, otomotiv</i>	40.3	25.0
■ Orman ürünleri <i>wood products</i>	30.0	25.8
■ Dokuma, giyim <i>textile, wearing, leather</i>	36.5	26.0
■ Kağıt, basım sanayii <i>paper, printing industry</i>	53.4	26.5

Distribution of Income is the Most Unfair in the Petrochemical Sector

During the 1978-1989 period, the sector showing the worst trend in income distribution was the petroleum - chemical - rubber sector. Wages as a percentage of value added shrank from 25% in 1978 to 9.4% in 1989. The food industry showed the second highest increase in exploitation rate for the period. In this sector, wages fell from 39.5% of value added to 18.1% during the same period. Two other important sectors in which the trend has been unfavorable to workers are metals and non-metallic minerals. Furthermore, during the same period the greatest increase in value added produced per employee was seen in the petroleum-chemical-rubber sector (101.5%) the food sector (96.8%) and the mineral sector (84.4%). The sectors with the least increase in productivity for the period were forest products and clothing.

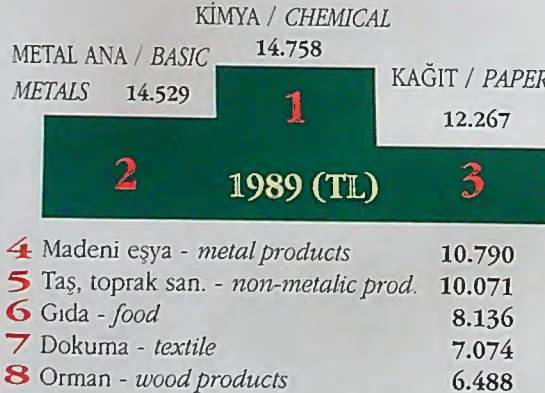
En Üstteki ve En Alttaki Ücretliler

İmalat sanayiinde 1978'de en yüksek ücretli, kağıt ve matbaacılık sektöründe iken 1989'da bu sıraya petrol-kimya işçileri yerleşti. Sabit fiyatlarla, 1978'de en yüksek ücreti alan kağıt işçileri ayda 14.821 TL alırlarken 1989'un en iyi ücretlileri kimya-petrol işçileri, 1978 fiyatlarıyla, 14.758 TL alıyorlardı. 1978'den 1989'a en yüksek ücreti alan ilk 3 işçiden ikisi kimya ve metal işçileriydi. Dokuma ve orman işçileri 1978'den 1989'a en düşük ücretli olma özelliklerini kaybetmediler.

Verimlilik artışı ile ücret artışları arasında da yakınlık var. En yüksek ücretliler, aynı zamanda en yüksek verimlilik artışı olan işkollarındalar.

Buna karşılık en düşük verimlilik artışı olan işkollarının ücretleri de düşük.

Alt Sektörlere Göre Aylık Reel Ücretler Sıralaması / Listing of average monthly wages in sub-sectors

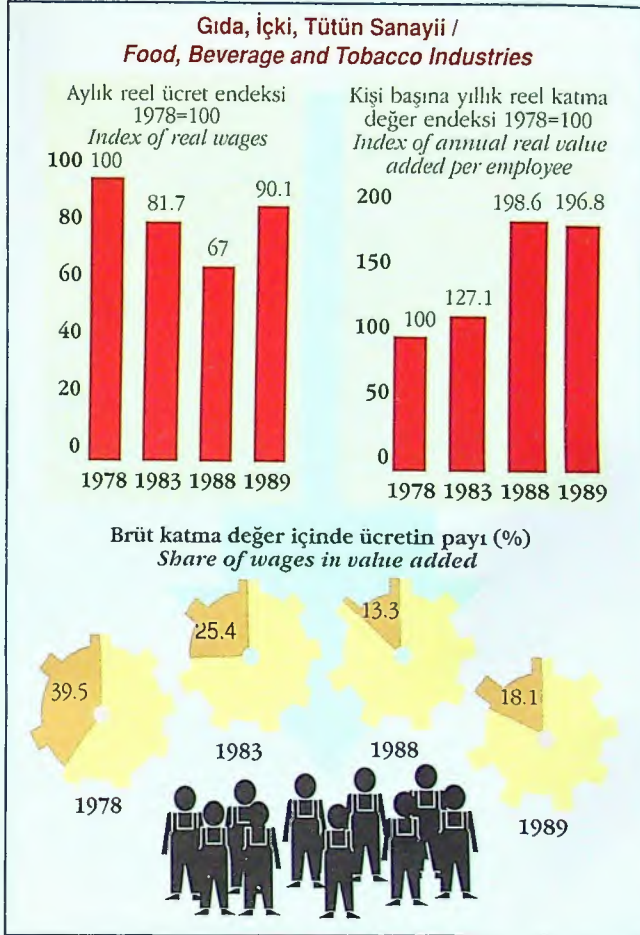

The Highest and Lowest Paid Employees

The highest paid employees in 1978 were found in the paper and printing sector. They received an average wage of 14,821 TL. By 1989, petrochemical workers had taken first place. Their real wages relative to 1978 were 14,758 TL. Chemical and metal workers ranked among the top three highest paid employees during the whole period from 1978 to 1989. Textile and wood products workers remained in last place throughout the entire period. There is a relationship between wage increases and increases in productivity. The employees with the highest wages are found in the sectors with the greatest increase in productivity wages are also low.

Gıda İşçisi Zararda

Gıda, içki ve tütün sanayiinde çalışanlar 1978 yılında yarattıkları katma değer için yüzde 39,5'ini ücret olarak alırken 1988'de bu pay yüzde 13,3'e düştü. 1989'da ise sözkonusu pay yüzde 18,1'e yükselmesine rağmen çalışanlar, satın alma güçlerini 1978 düzeyine çıkartamadılar. 1978'de aylık 9.025 TL alan bir gıda işçisi 1983'de yine 1978 fiyatlarıyla 7.325 TL, 1988'de 6.049 TL aldı. 1989'daki aylığı da 1978'in yüzde 10 daha gerisinde, 8.136 TL düzeyindeydi. Oysa aynı işçi 1989 yılında, 1978'den yüzde 96,8 daha fazla katma değer yarattı. Bu sektörde 1978 yılında 1.432 işyerinde 174 bin kişi istihdam edilirken 1989'da bu rakamlar 2.083 işyeri ve 197 bin çalışana yükseldi. Böylece, bu sektörde işletme büyüklüğü 121 işçiden 94 işçiye düştü.

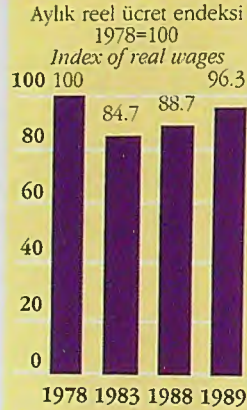
Food Workers Experience Loss

In 1978, those working in the food, beverage and tobacco industries brought home 39.5% of the value added that they generated. In 1988 their share fell to 13.3%. Even though this figure rose to 18.1% in 1989, the workers' buying power was still less than the 1978 level. In terms of real wages, a worker who earned 9,025 TL a month in 1978 brought home 7,325 TL in 1983 and 6,049 in 1988. In 1989 his real wages were 8,136, still 10% below his 1978 wages. However, the same worker produced 96.8% more value added in 1989 than he did in 1978. In 1978 there were 174,000 workers in 1,432 establishments. In 1989 there were 197,000 workers but 2,083 establishments. Thus the average number of workers per establishment fell from 121 to 94.

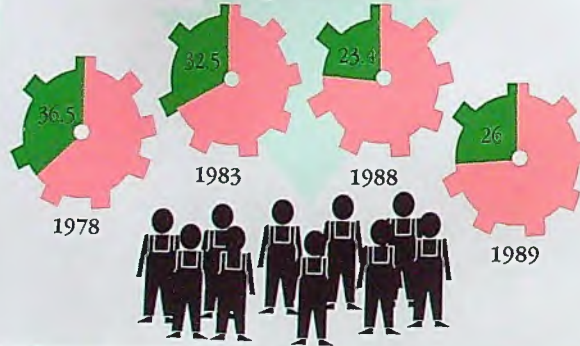
Tekstilde Düşük Verim, Düşük Ücret

1978'den 1989'a tekstil; verimliliğin en düşük olduğu sektörlerden biri oldu. Söz konusu zaman aralığında işçi başına reel katma değer artışı, toplam sanayi genelinde yüzde 84'ü bulurken, tekstilde yüzde 35 dolayında kaldı. Bu düşük verimlilik, bölüşüm ilişkilerini de etkiledi. 1978'de 1.436 iş yerinde çalışan 184 bin işçi, yarattıkları katma değerden yüzde 36 pay alırlarken 1989'da işçi sayısı 293 bine çıkmış, ancak ücretlerin katma değer pastasındaki payı yüzde 26'ya düşmüştü. Düşük verimlilikte sektörün teknolojik yenilik getirecek yatırımlardan kaçınması en önemli etken oldu denilebilir.

Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri Sanayii / Textile, Wearing Apparel and Leather Industries

Brüt katma değer içinde ücretin payı (%) Share of wages in value added

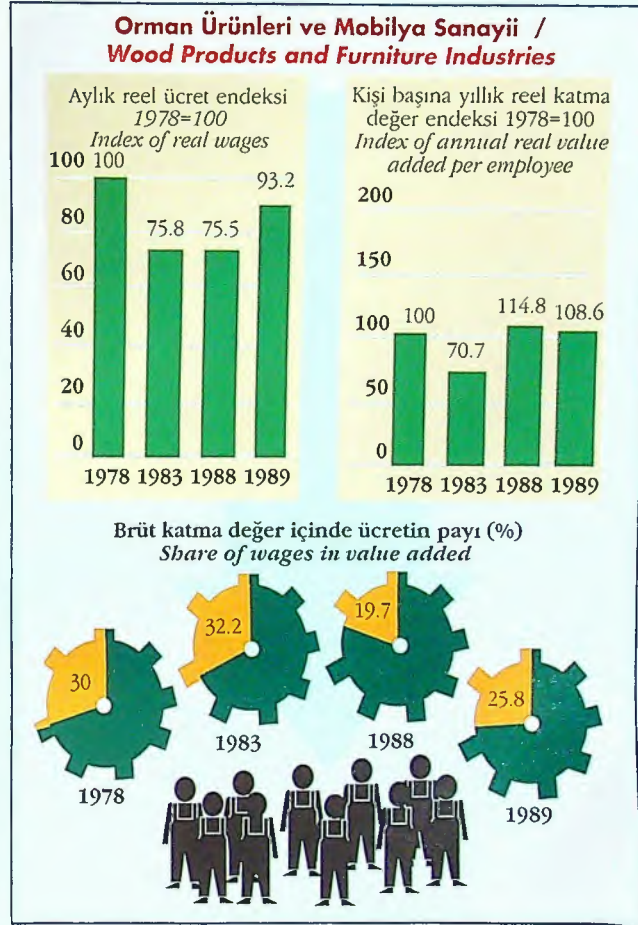

In Textiles, Low Productivity, Low Wages

Between 1978 and 1989, the textile sector was one of the lowest in terms of productivity. During this period the value added produced per worker rose only 35% in textiles, while the average for all industries rose by 84%. This low productivity affected the distribution of income in the sector. In 1978, there were 184,000 workers in 1,436 establishments taking home 36% of the value added they produced. By the end of 1989, the number of workers had risen to 293,000 but their wages as a percentage of value added had fallen to 26%. It may be said that the low productivity is due primarily to lack of investments that would raise the level of technology in the sector.

En Düşük Verim Ağaç İşkolunda

1978-1989 döneminde senayideki verimliliğin en düşük olduğu dal "ağaç sektörü" oldu. Bu alanda 1978'den 1989'a kişi başına reel katma değer artışı yüzde 9'da kaldı. Türkiye ortalaması ise yüzde 84'tü. Düşük verimlilikle beraber, bölüşümde de iyileşme olmadı. Ağaç işçileri 1978'de 6.950 TL aylık alırlarken yine 1978 fiyatlarıyla, 1989'da 6.488 TL'lik bir alımgücüne sahiptiler. Bu, yüzde 7'lik bir reel ücret kaybı demektir. Ağaç işçileri, 1978'de sektör katma değerinden yüzde 30 pay alırlarken bu pay, 1989'da yüzde 26'ya düştü.

Wood Products Sector Lowest in Productivity

The sector with the lowest productivity during the 1978-1989 period was the wood products sector. This sector saw only a 9% increase in real value added produced. The national average was 84% for the same period. Not only was productivity low, but there was no improvement in distribution of income in the sector either. Wood products workers earned 6,950TL per month in 1989. This means they experienced a loss of 7% of real income.

Wages for wood products workers compared to value added produced was 30% in 1978 and 26% in 1989.

Kağıt ve Matbaa İşçileri de Yoksullaştı

Kağıt ve matbaa işçileri, 1980'li yılları en zararlı kapatan kesimler içinde yer aldılar. Bu sektörde, 1978'de 27 bin dolayında işçi vardı.

1978'de ortalama aylık ücret 14.821 TL idi. 1978 fiyatlarıyla 1989'daki aylık 12.267 TL'ye düştü.

Bu, yüzde 17'ye yakın bir reel ücret kaybı demektir. Öte yandan sektörde işçi başına katma değer

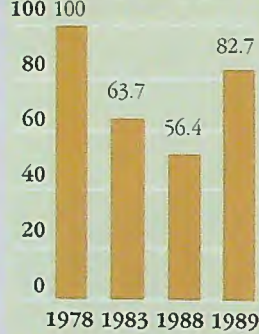
artışı 1978-1989 arasında yüzde 66 artış gösterdi. Verimliliğin orta düzeyde arttığı sektörde, ücretliler

verimlilik artışından da pay alamayınca sektör katma değerindeki payları da hızla azaldı.

1978'de yüzde 53,4 olan ücret/katma değer oranı 1989'da yüzde 26,5'e kadar geriledi.

Kağıt, Kağıt Ürünleri ve Basım Sanayii / Paper, Paper Products, Printing and Publishing Ind.

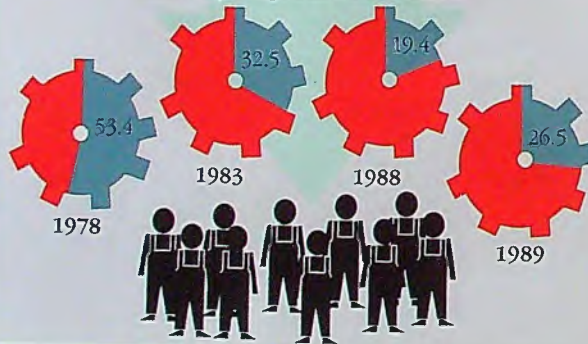
Aylık reel ücret endeksi
1978=100
Index of real wages

Kişi başına yıllık reel katma değer endeksi 1978=100
Index of annual real value added per employee

Brüt katma değer içinde ücretin payı (%)
Share of wages in value added

Paper and Printing Workers Impoverished

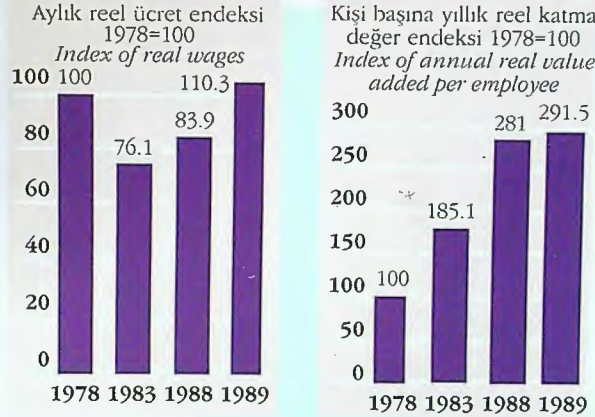
Workers in the paper and printing industries were among those faring the worst in the 1980s. There were about 27,000 workers in this sector in 1978, earning an average of 14,821 TL per month. By the end of 1989 their real wages had fallen to 12,267 TL. In other words they lost almost 17% in real income.

During the same period the value added produced per worker rose by 66%. The workers have not shared the benefits of increased productivity. Their portion of the value added they produced decreased rapidly from 53.4% in 1978 to 26.5% in 1989.

Petrol - Kimya İşçisi Üretiyor; Kazanmıyor

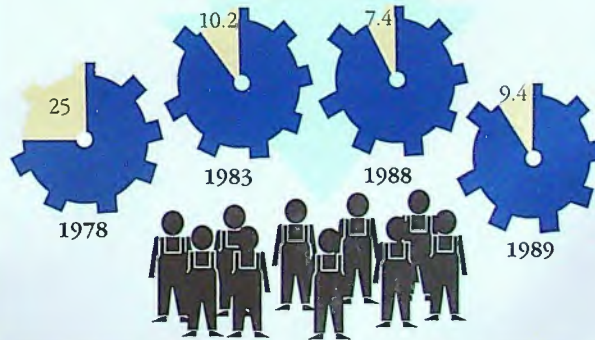
Sanayide verimliliğin en yüksek olduğu lastik-petrol-kimya işkolunda işçilerin reel ücretleri 1978-1988 arası yüzde 16 dolayında geriledikten sonra 1989'da artış gösterdi ve 1978 düzeyinin 10 puan üstüne çıktı. Ancak sözkonusu işkolunda işçi başına reel katma değer artışı 1978-1989 döneminde yüzde 191,5 artış gösterdi. Bu olağanüstü verimlilik artışı ücretlere yansımayınca ücretlerin, sektör katma değer içindeki payı da hızla düştü. 1978'de yüzde 25 olan ücret/katma değer oranı 1989'da yüzde 9,4'tü. Yaklaşık 100 bin işçinin çalıştığı lastik-petrol-kimya işkolunda işçiler diğer sektörlerdeki işçilere göre daha iyi kazanırlar. Örneğin, 1989'da 1978 fiyatlarıyla 9.854 TL olan Türkiye ücret ortalamasına karşılık, petrol işkolundaki ücret 14.758 TL idi.

Kimya, Petrol ve Plastik Sanayii / Chemical and petroleum, Rubber Products Industries

Brüt katma değer içinde ücretin payı (%)

Share of wages in value added

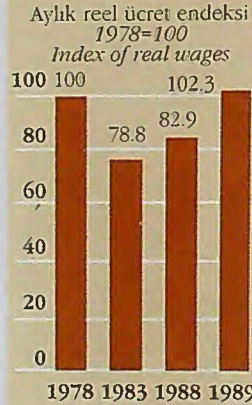
Petrochemical Workers Produce But do not Profit

The petroleum-chemical-rubber sector ranks first in terms of productivity. Between 1978 and 1989, real wages in the sector declined by about 16%, then rose again in 1989 to a level 10% higher than the 1978 figure. However, real value added produced per worker increased 191.5% during the same period. Because this extraordinary increase in productivity was not reflected in workers' wages, wages as a percentage of value added declined rapidly. It was 25% in 1978 and 9.4% in 1989. The wages of the roughly 100,000 employees in the sector are generally higher than that of workers in other sectors.

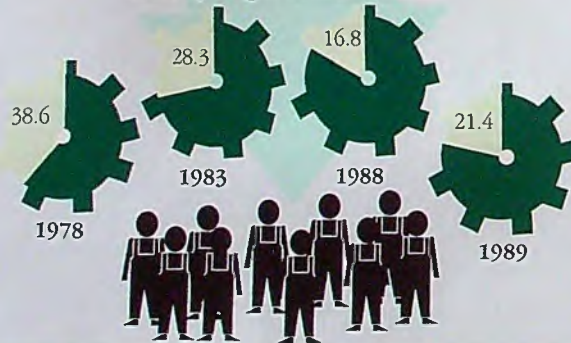
Çimento-Seramik İşçisi de Kaybetti

Taş ve toprağa dayalı sanayiindeki işçi sayısı 1978'den 1989'a 22 bin artışla 60 binden 82 bine çıktı. Çimento-seramik işçilerinin ağırlıkta olduğu bu sektörde reel ücretler 1988'e kadar yüzde 17 geriledikten sonra 1989'da, 1978'deki düzeyinin 2 puan üstüne çıktı. Ancak, bu sektörde verimlilik 1978-1989 döneminde yüzde 84'ü bulunca, bölüşümdeki dengeler işçi aleyhine hızla bozuldu. 1978'de sektör katma değeri içinde ücretin payı yüzde 38,6 iken 1988'de yüzde 16,8, 1989'da ise yüzde 21,4 oldu. Artan verimlilik, zenginlik toprak işçisine yaramadı.

Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi / Non-Metallic Mineral Products Industries

Brüt katma değer içinde ücretin payı (%) Share of wages in value added

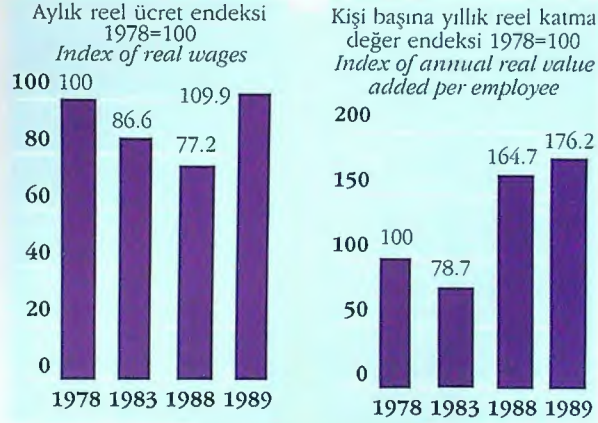
Cement and Ceramic Workers Also Lose Income

During the 1978-1989 period, the number of workers in the nonmetallic mineral products sector rose from 60,000 to 82,000. Most employees in this sector work in the cement and ceramic industries. Real wages in this sector decreased 17% between 1978 and 1989, rising again to 2% above the 1978 level in 1989. However, the increase in productivity in the sector was 84% for the period. Thus, income distribution worsened for the workers in the sector. Wages as a percentage of value added was 38.6% in the sector. Wages as a percentage of value added was 38.6% in 1978, 16.8% in 1988, and 21.4% in 1989. The workers did not benefit from the increase in productivity.

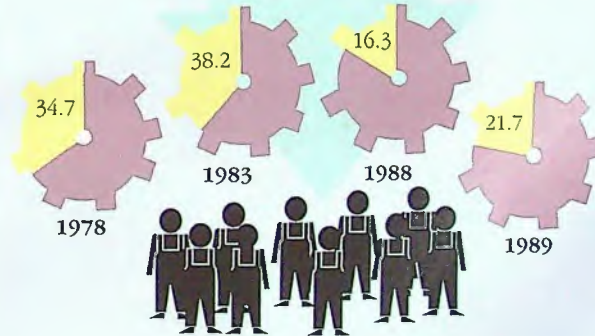
Metal İşçisi de Yoksullaştı

Demir-çelik işçilerinin ağırlıkta olduğu 82 bin metal ana sanayii işçisi de 1980'lerden zararlı çıktı. 1978 -1988 döneminde reel ücretleri yüzde 23 oranında azalan metal işçileri 1989'da durumlarını bir ölçüde düzelttiler ve 1978'deki düzeylerinin 10 puan üstüne çıktılar. Ancak sektörde verimlilik artışı yüzde 76'yı bulmasına karşılık bu verim artışı ücretlere yansımada. Böylece 1978'de yüzde 35'e yaklaşan ücret/katma değer oranı 1988'de yüzde 16,3'e kadar geriledi. Ücretlerin göreceli artış gösterdiği 1989'da ise ücret/katma değer oranı ancak yüzde 21,7'ye çıkabildi.

Metal Ana Sanayii / Basic Metal Industries

Brüt katma değer içinde ücretin payı (%) Share of wages in value added

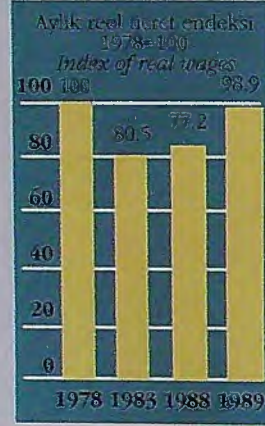
Metal Workers Impoverished

The 82,000 workers in the basic metals industry, mostly iron and steel workers, also suffered a setback in the 80's. The 23% decline in real wages which occurred from 1978 to 1988 was somewhat corrected by a rise in 1989 to a level 10% above 1978 wages. However, the 76% increase in productivity in the sector was not reflected by a corresponding rise in wages. Wages as a percentage of value added decreased from 36% in 1978 to 16.3% in 1988. It rose in 1989, but only to 21.7%

Beyaz Eşya ve Otomotiv İşçisi de Sıkıntılı

Koç, Profilo, OYAK, Vestel gibi tekellerin hakimiyetindeki bu sektörün 207 bin işçisi, 1980'li yılları zararda kapatıp 1990'lara da sıkıntılı girdiler. 1978'den 1989'a reel ücretlerin gerileme gösterdiği sektörde, yüzde 60'a yaklaşan verimlilik artışı da ücretlere yansımayınca bölüşüm daha çok bozuldu. Ücret/katma değer oranının 1978'de yüzde 40 olduğu metal eşya, makina sanayiinde bu oran 1989'da yüzde 25'e kadar düşmüştü.

Metal Eşya Makina, Ulaşım Araçları Sanayii / Fabricated Metal Products, Machinery and Equipment, Transportation Vehicle Industries

Brüt katma değer içinde ücretin payı (%) Share of wages in value added

Home Appliance and Automotive Workers Also Distressed

Workers in the appliance and automotive sector are not that well off either. The situation of the 207,000 workers in this sector, which is dominated by such monopolistic firms as Koç, Profilo, OYAK, and Vestel, worsened in the 80s, and so far this trend is continuing into the 90s as well. Real wages decreased between 1978 and 1989 in spite of the 60% increase in productivity for the period. Wages for workers in the fabricated metal products and machinery industries were 40% of value added in 1978. By the end of 1989 they had fallen to 25%.

GÖÇMEN İŞÇİLER / EMIGRANT WORKERS

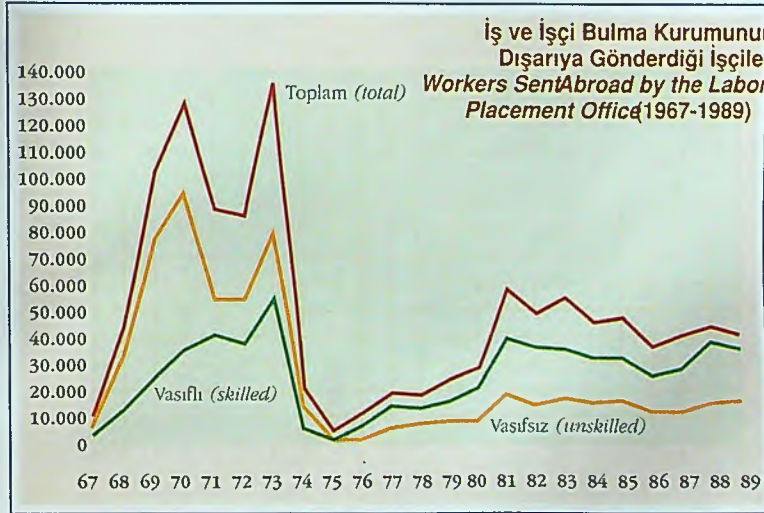
Göç Yılları ve Nitelikli İşçi Göçü

Türkiye'den işçi göçü, 1960'ların ortalarından 1970'lerin yarısına kadar patlama gösterdi. İş ve İşçi Bulma Kurumu kanalıyla göçen yurttaşların yanısıra kaçak gidişler de bu yıllarda hızlandı. 1975-80 döneminde yaşanan geçici bir durgunluğun ardından, bu kez Orta Doğu ve Kuzey Afrika'ya dönük yeni bir göç dalgası yaşandı. İşçi göçünün dikkat çeken bir yanı da vasıfsız işçiyle başlayan göçün giderek vasıflı işçiyle devam etmesi oldu. Vasıflı eleman göçü, Türkiye'nin gelişmesi için gerekli nitelikli işgücünün kaybedilmesiyle aynı zamanda.

The Years of Emigration and the Depletion of the Skilled Labor Force

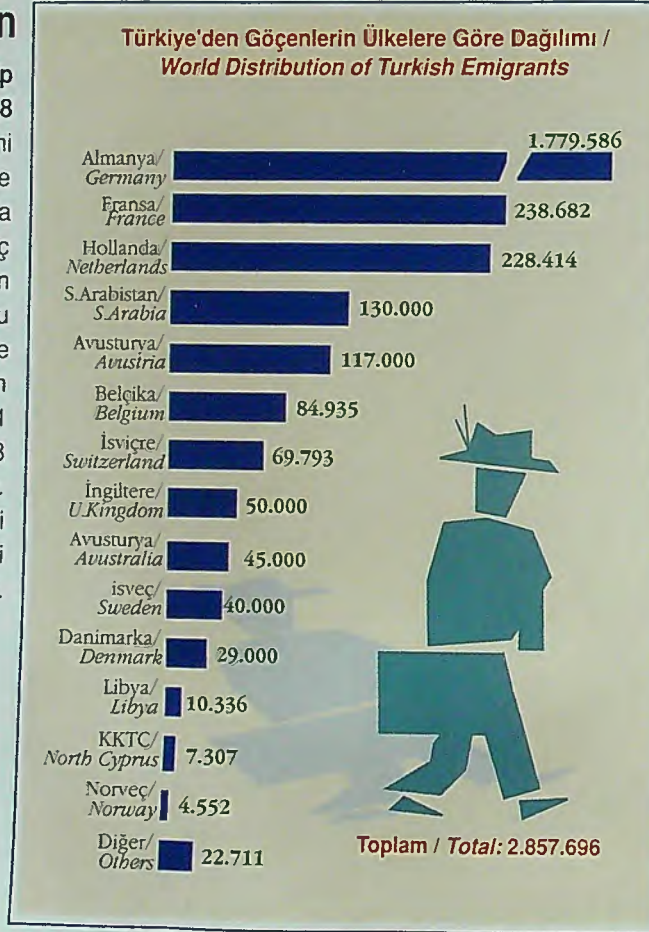
During the late 60s and early 70s the emigration of workers from Turkey was enormous. The process was accelerated through both legal and illegal channels. Following the temporary slowdown from 1975 to 1980, there was a new wave of emigration to countries in the Middle East and North Africa.

One of the interesting features of the labor migration is that while it began as a movement of unskilled workers, as time went on it involved more and more skilled workers as well. This emigration of skilled workers thus resulted in a depletion of the skilled labor necessary for Turkey's own development.

Almanya: Acı Vatan

Türkiye'den yurtdışına göçedip oturma izni alanların sayısı 2,8 milyon dolayında. Resmi kaynaklar, kaçak işçiler ile birlikte bu sayının 3 milyon dolayında olduğunu ifade ediyorlar. Üç milyona yakın göçmen yurttaşımızın ezici çoğunluğu Avrupa'da. Avrupa ülkeleri içinde de Almanya göçmen nüfusumuzun yoğunlaştığı en büyük ülke. 1991 verilerine göre Almanya'da 1,8 milyon Türkiyeli yurttaş bulunuyor. Fransa ve Hollanda, Türkiyeli göçmenlerin yoğunlaştığı diğer iki Avrupa ülkesi.

Germany: The Host of Most Emigrant Turks

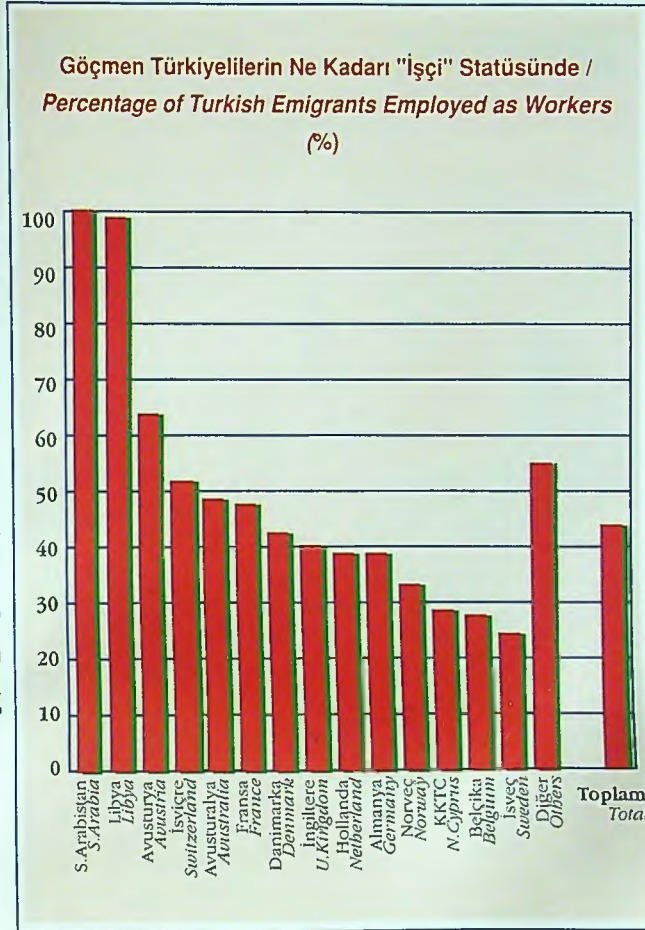
The number of Turkish workers legally residing abroad is about 2.8 million. Official sources estimate that the figure would be 3 million if it included illegal immigrants. The overwhelming majority of these 3 million emigrant Turks are in Europe, and most of these are in Germany. According to 1991 data there are 1.8 million Turkish citizens living in Germany. The other two European countries in which Turks are concentrated are France and the Netherlands.

Göçmenlerin Yüzde 44'ü İşçi

Türkiye'den göçmenlerin bir kısmı "işçi" olarak göçtükleri ülkelerde çalışırken, bir kısmı da "kendi hesabına çalışan" ya da "işveren" konumunda.

Göçedenlerin yakınlarından oluşan nüfus da önemli bir toplama ulaşıyor. Göçedenlerin "işçi" olarak çalışmaya gittikleri yerlerin başında S.Arabistan ve Libya var. Bu ülkelere gidenler, yerleşmek için değil "çalışmak" için göç ediyorlar ve çoğunlukla tek başlarına gidiyorlar. Ortalama olarak oturma izni olan 2,8 milyon

Türkiyelinin yüzde 44'ü "işçi" statüsünde. En çok göçmenin bulunduğu Almanya'da Türkiyelilerin yüzde 39'u "işçi" olarak çalışıyor.

44% of Turkish Emigrants are Workers

While many Turkish emigrants are employees, many are also self-employed or are employers themselves. A large number of the emigrants are the families of workers. In Saudi Arabia and Libya, almost all of the Turkish emigrants are employees. Those who go to these countries do so not to make it their home, but simply to work for a time and return.

44% of the 2.8 million Turkish citizens legally residing abroad are workers. In Germany, where most of the emigrant Turks live, 39% of them are employed as workers.

Almanya'daki Türkiyeliler...

Bazı tahminlere göre 2 milyona yaklaşan Almanya'daki yurttaşlarımız, bu ülkedeki toplam göçmenlerin yüzde 32,2'sini buluyorlar. Yüzde 44,5'i kadın olan göçmen nüfusumuzun yüzde 28,2'si de iktisaden faal olmayan nüfus içinde. 0-15 yaş grubundaki göçmen çocukları, toplam nüfusun yüzde 27,7'si. İktisaden faal nüfusa dahil 15-65 yaş grubundaki nüfusun da çoğu genç. 15-45 yaş grubundaki Türkiyeliler, 2 milyona yakın nüfusun yarısından biraz fazla.

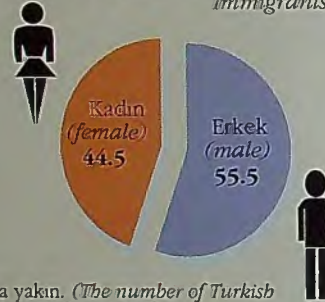

ALMANYA'DA... IN GERMANY...

Toplam Yabancılar İçinde
Türkiyelilerin Oranı (%)
*Turks as a Percentage of All
Immigrants*

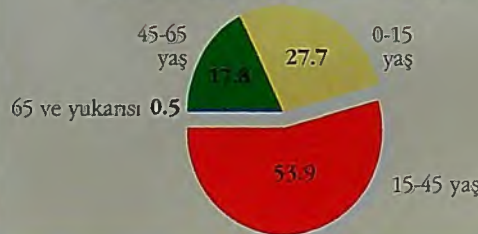

Türkiyeli Göçmenlerin Cinsiyete
Göre Dağılımı (%)
*Sex Distribution of Turkish
Immigrants*

Oturma izni olan nüfus 2 milyona yakın. *(The number of Turkish citizens legally residing in Germany is about 2 million)*

Türkiyeli Göçmenler Hangi Yaş Gruplarında? / Age Distribution of Turkish Immigrants

Turks in Germany

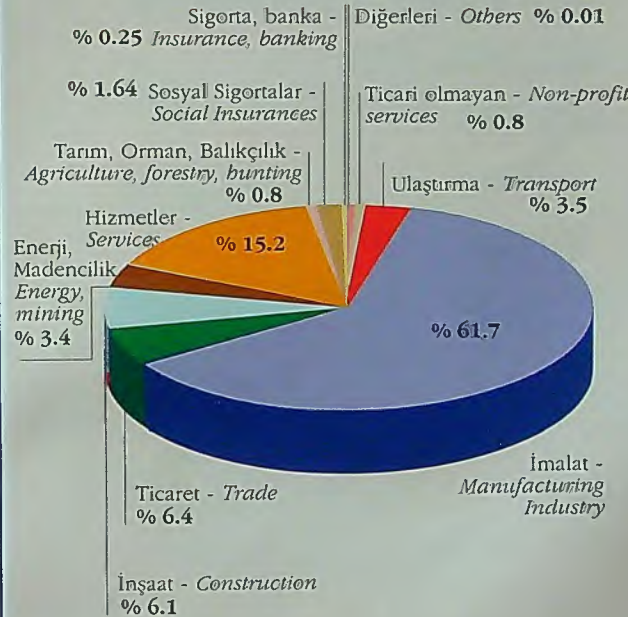
The estimated 2 million Turks in Germany represent 32.2% of the total number of immigrants in the country. Of the Turks in Germany 28.2% are economically inactive and 44.5% are female. 27.7% are less than 15 years of age. Most of the economically active Turks in Germany in the 15-65 age group are young. The 15-45 age group makes up more than half of the total Turkish population in Germany.

Türkiyeli İşçiler Alman Sanayiinde...

Almanya'da "işçi" statüsündeki 800 bin dolayında işçinin yüzde 62'si imalat sanayiinde çalışıyor. Hizmetler, Türkiyeli göçmenlerin istihdam edildiği ikinci önemli alan. Bu sektörde, göçmen işçilerimizin yüzde 15'i çalışıyor. İnşaat ve ticaret alt sektörleri, Türkiyeli işçilerin iş buldukları diğer önemli alanları oluşturuyor.

Almanya'da Göçmen Türkiyeli İşçiler Hangi Alanlarda? / The Distribution of Turkish Workers in Germany by Sector

Turkish Workers in German Industry

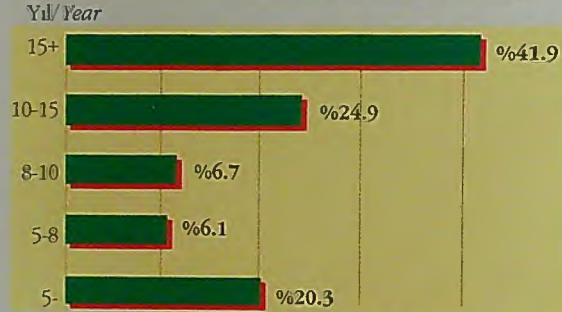
62% of the 800,000 Turks employed as workers in Germany work in the manufacturing industry. The sector ranking second in terms of Turkish workers employed (15%) is the service sector. Construction and trade are also areas of significant involvement for Turkish workers.

Almanya: Giden Dönüyor...

"Almanlılar"ın geride bıraktıkları yıllar dikkate alındığında, gidenlerin "dönüş" planlarını sürekli erteledikleri görülüyor. 15 yıldan fazla bir süredir Almanya'da bulunanlar, toplamın yüzde 42'si. Bunlara en az 8 yıldır Almanya'da olanlar eklendiğinde, "Almanlılar"ın dörtte üçünün en az 8 yıldır bu ülkede yaşadıkları görülüyor. Öte yandan "Almanlılar"ın 550 binden fazlasını oluşturan üçte birinin, süresiz oturma hakkına sahip olduğu görülüyor.

Türkiyeli Göçmenlerin Almanya'da Kalış Sürelerine Göre Dağılımı (%)
/ Distribution of Turkish Immigrants in Germany According to Length of Stay

Oturma İzinlerine Göre Dağılımı (%) / Distribution of Turkish Immigrants in Germany According to Residency Status

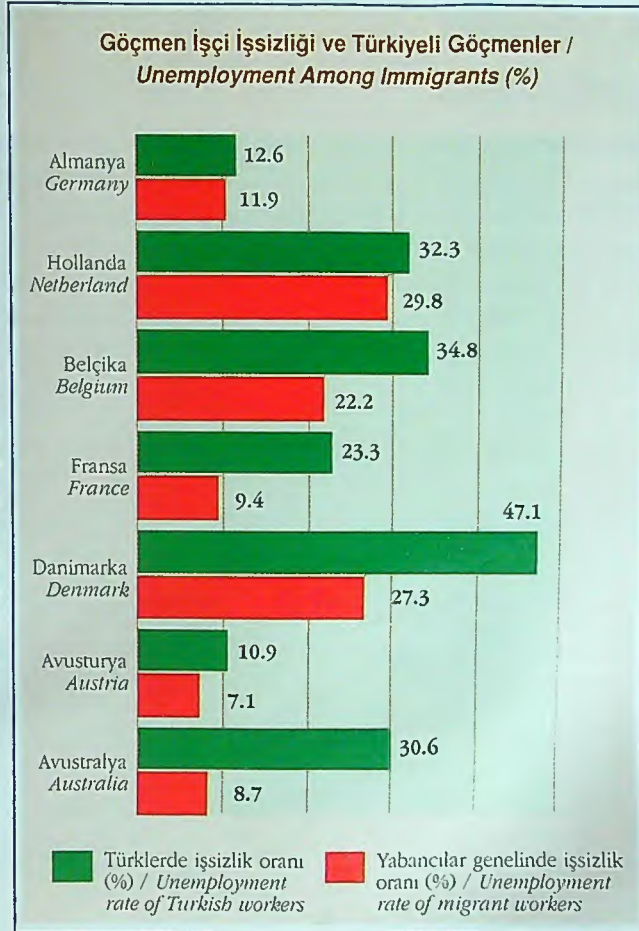

The Workers are Staying in Germany

Apparently, most of those who went to work in Germany have abandoned their plans to return to Turkey. 42% of the Turks in Germany have been there for more than 15 years. Three out of four have been there for at least 8 years. More than 550,000 Turkish immigrants have been granted permanent residence in Germany.

Göçmen İşçiler ve İşsizlik

Göçmen işçiler arasında işsizlik konusunda liderlik yine Türkiye doğumlularda. En fazla işçi gönderdiğimiz Almanya'da, yabancılar arasında işsizlik oranı yüzde 11,9 dolayında iken Türkiyeli işçilerin yüzde 12,6'sı işsiz durumda. Aynı oran Hollanda ve Belçika'da yüzde 30'un, Fransa'da yüzde 20'nin üzerinde. Danimarka'da ise Türkiyeli göçmenlerin yarısına yakını işsiz. Oysa bu ülkede, yabancı işçi işsizliği yüzde 27,3 oranında. S.Arabistan, Libya ve Kuveyt'teki göçmen işçiler için ise henüz işsizlik sorunu yok.

Immigrant Workers and Unemployment

Immigrants from Turkey rank first in terms of unemployment level. In Germany for example, the unemployment rate among immigrants in general is 11.9%, but it is 12.6% among Turkish workers. The level of unemployment among Turkish workers exceeds 25% in France and 30% in Holland and Belgium. In Denmark, where the rate of unemployment among all immigrants is 27.3%, almost half of the Turkish immigrants are unemployed. There is so far no unemployment problem among Turks in Saudi Arabia, Libya and Kuwait.

İşçi Dövizî, Ödemeler Dengesinin Jokeri

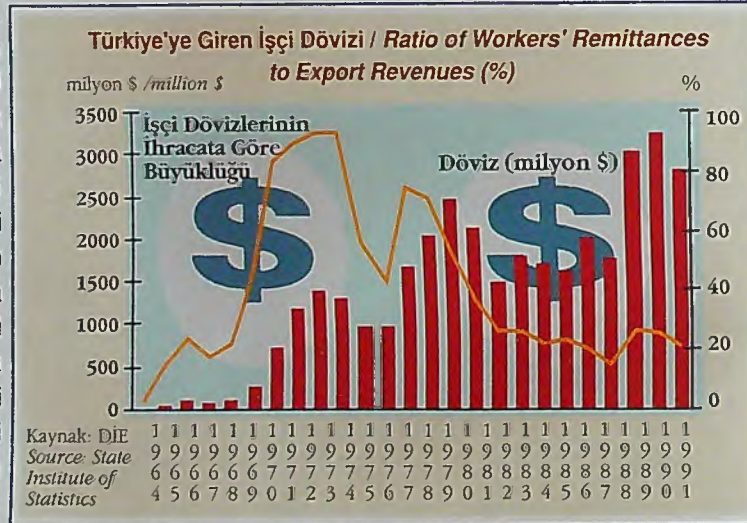
Türkiye'den Avrupa ülkelerine göçmen işçi akınının başladığı 1960'lı yıllardan itibaren döviz gelirleri içinde işçi dövizleri oldukça önemli bir yer tutuyor. İşçi dövizlerinin ödemeler dengesi açığı içinde önemli bir yer tutması nedeniyle hükümetler bu dövizî yurtiçine çekebilmek için çeşitli önlemlere başvurdular. Dönemler itibariyle işçi dövizî girişinin en yüksek olduğu yıllar 1973-1975 arası, 1980-1982 arası ve 1989-1990 arasında gerçekleşti.

Türkiye'nin toplam ihracatıyla karşılaştırıldığında işçi dövizlerini zaman zaman ihracat kadar önemli boyutlara ulaştığı görülüyor. 1972-1975 yılları arasında işçi dövizleri Türkiye'nin toplam ihracatının yüzde 90'ına ulaşırken daha sonra bu oranın düştüğü görülüyor. Ancak 1990'lara gelindiğinde dahi işçi dövizlerinin ihracatın dörtte biri gibi önemli bir ağırlık taşıdığı görülüyor.

The Role of Workers' Remittances in Turkey's Balance of Payments

Since the 1960s when the wave of workers from Turkey to Europe began, the foreign currency sent back to Turkey by emigrant workers has played an important role in the balance of payments. In order to attract the flow of workers' remittances to Turkey, the Turkish government has used a number of measures. In 1973-1975, 1980-1982, and 1989-1990, workers' remittances were at their highest levels. The amount of

foreign currency sent into Turkey by Turks working abroad has at times approached the level of revenues from exports. During the 1972-1975 period, the ration of workers' remittances to export revenues was about 90%. This figure fell considerably after that, but workers' remittances still provide a significant source of foreign currency for Turkey.

Abdullah Baştürk 1929'da Yalova'nın Güney Köyü'nde doğdu. Mali olanaksızlıklar nedeniyle ortaokulu bitirmeden çalışmaya başladı. Bulabildiği her işte çalıştı. Tesisatçı olarak işe girdiği İstanbul Belediyesi'nde 1955'te ilk sendikal çalışmalarına başladı. 1960'ta yerel bir sendikanın genel sekreterliğine seçildi. 1962'de Genel-İş Sendikası'nın kurucuları arasında yer aldı ve Genel-İş'in başkanlığına seçildi. Ölüncüye kadar da bu görevini sürdürdü. Türkiye'nin en büyük sendikasını yarattı. 1977 sonunda DİSK Genel Başkanlığı'na seçildi. 12 Eylül askeri darbesinden sonra askeri mahkemelerde DİSK'in bayrağını daha yükseleğe taşıırken, Türkiye toplumsal muhalefetinin de güçlü bir sesi oldu.

1969-1973, 1973-1977, 1987-1991 yılları arasında üç dönem TBMM'de milletvekili olarak görev yaptı. 1975'te Uluslararası Kamu Sendikaları Federasyonu PSI Yönetim Kurulu'na seçildi. Bu görevi 1981'den sonra onur üyesi olarak sürdürdü. 1985'te DİSK'in üyesi olduğu Avrupa Sendikaları Konfederasyonu (ETUC) Yönetim Kurulu üyeliğine seçildi. Bilge bir işçi önderi, azimli, cesur dava adamı kimliği, derin kavrayış gücü, gelecek inancı ile örülmüş mert insan kişiliği ve dostluğuyla emekçileri esinlendiren ve onurlandıran Abdullah Baştürk'ü 21 Aralık 1991'de yitirdik.

Abdullah Baştürk was born in Güney Köyü, Yalova, in 1929. While still in junior school he was obliged to leave and start working. He worked in any job he could find, and first became involved in union activity after he was employed at Istanbul Municipality as plumber in 1955. In 1960 he was elected general secretary of a local union, and 1962 he became one of the founders of Genel-İş Union, of which he was elected chairman of DİSK. He remained in this post until his death, creating Turkey's largest trade union. At the end of After the military takeover of 12 September 1980 he bore the standard of the DİSK cause high in the military courts becoming the spokesman of Turkey's social opposition.

He served three terms as member of parliament in 1969-1973, 1973-1977 and 1987-1991. In 1975 he was elected to the board of directors of the International Federation of Public Sector Unions, PSI. From 1981 onwards he continued in this post as honorary member. In 1985 he was elected to membership of the board of the European Trade Unions Confederation, the ETUC.

As a labor leader of wisdom and experience, respected for his assiduity and courage in defending his cause a man of keen understanding with faith in the future Abdullah Baştürk inspired his fellow workers. His death on 21 December 1991 was a tragic loss.